

PO DEVETURNI RAZPRAVI MINISTRskega SVETA IN SREČANJU S PREDSTAVNIKI SINDIKALNE FEDERACIJE CGIL - CISL - UIL

STOCKHOLM, 8. — Novi švedski premier Faellidin je danes uradno predstavil svojo vlado ter je parlamentu orisal vladni program. V novi švedski vladi je pet žensk, ženska je tudi minister za zunanje zadeve. Gre za 48-letno Karin Soederström, ki je baje prva ženska v Evropi, ki prevzame to funkcijo po Romuni Anni Pauker, ki je bila romunska zunanji minister od leta 1947 do leta 1952.

ZA IZHOD IZ DOLGOTRAJNE UPRAVNE PARALIZE

KPI ZAHTEVA TAKOJŠNJE SKLICANJE OBEH TRŽAŠKIH IZVOLJENIH SVETOV

Poseg načelnikov svetovalskih skupin KPI pri Spacciniju in Zanettiju Datum novega srečanja med strankami ustavnega loka še ni bil določen

Komunistični svetovalski skupini v tržaškem občinskem in pokrajinskem svetu sta zahtevali takojšnje sklicanje obeh izvoljenih svetov, katerih delovanje je še vedno paralizirano zaradi nerešene politične krize. Komunistični občinski in pokrajinski svetovalski menijo, da je nevarno, da bi se poletna pava podaljšala tudi preko običajnega roka obnovitve delovanja obeh svetov, še posebej, ker se sveta ne sestajata več že od julija, še prej pa je bila na vrsti dolga prekinitev dela zaradi junijskih volitev.

Toda svetovalski skupini KPI — kot je rečeno v tiskovnem poročilu tržaške federacije partije — ne nameravata dovoliti, da se ne oboje svetov omejevalo le na tekoče upravne zadeve v pričakovanju rešitve vprašanja političnega in programskega sporazuma med strankami ustavnega loka; nasprotno sta menjena, da bi obnovitev dela za reševanje važnih političnih in upravnih vprašanj celo olajšalo dosego tistih skočin in konvergenč, ki so še vedno neobhodno potrebne, doslej pa so bile nezadostne, ali pa jih sploh ni bilo.

Do sem poročilo KPI. Kot je znano, je bil pokrajinski svet že sklican za 15. oktober, potem ko je vodja svetovalske skupine KPI Martone posegel pri pokrajinskem predsedniku Zanettiju. Voditelj skupine v občinskem svetu Monfalcone pa je prav tako interveniral pri županu Spacciniju in zahteval, naj bi tudi občinski svet sklical najkasneje do polovice oktobra. Za sedaj še ni znano, če bo župan privolil v ta postop. Medtem pa se tajništva strank ustavnega loka pripravlja na srečanje, ki pa še ni bilo uradno sklicano, na katerem naj bi postavili politične osnove za nadaljevanje dela obeh izvoljenih svetov. Kot smo že poročali, bi moralo biti srečanje v začetku prihodnjega tedna.

24-urna stavka železničarjev v naši deželi

Sinoci ob 21. uri se je v naši deželi pričela 24-urna stavka železničarjev. Železniška uprava je poskrbela za nadomestne avtobuse, ki bodo približno vsaki dve uri odpeljali iz UL. Fiala Glava do Latisane, od koder se bo vožnja nadaljevala po železnici. Vendar pa bo avtobusov zelo malo in železniška uprava opozarja, naj potujejo le tisti, ki ne morejo odložiti odhoda za en dan. Redni železniški promet bo stekel drevi ob 21. uri.

Na pobudo uprave splošne bolnišnice

Plodna razprava o zdravstveni oskrbi priletnih oseb

V Trstu in tudi drugih italijanskih mestih obstaja v okviru problemov

Ob pokrajinskem kongresu združenja VZPI-ANPI

Po občnih zborskih sekcij v mestu in na podeželju jutri v Avditoriju pokrajinski kongres partizanškega združenja VZPI-ANPI, kot priprava na 8. vsedrjavni kongres, ki bo 3. in 4. novembra v Firencih.

Pokrajinskega kongresa, ki se bo začel ob 9. uri, se bo udeležil predstavnik vsedrjavnega vodstva, vabljeni so delegacije, kakor tudi bivši aktivisti in svojci padlih, nastopil pa bo z borbeno pesmijo Tržaški partizanski pevski zbor.

Na sekcijah zborovanih so razpravljali o predkonferenčnem dokumentu vsedrjavnega združenja in pokrajinskega odbora, o splošnem političnem položaju, o krajevnih razmerah, o vlogi združenja VZPI-ANPI, o tujih specifičnih, še ne rešenih problemih, kot so priznanje, odklapanje, pokojnina, zdravljene. Gre za krivice, ki bi jih morale pristojne oblasti po tolikih letih, končno le odpraviti.

Predvsem gre omeniti, da so se krajevne sekcije in člani združenja vestno pripravili na te kongres, kar potrjujejo številna udeležila in žvahnje diskusije na občnih zborskih ter ustanovitvenih novih sekcij.

Taka razgibana dejavnost na ni nastala le kot priprava nekaj tednov pred kongresom, ampak kot občutna potreba po okrepitevi in razširitvi organizacijske strukture in po učinkoviti prisotnosti v sedanji družbi. Taka dejavnost je prihajala od izraza ob proslavah 30. obletnice osvoboditve, z zbiranjem in objavljanjem zgodovinskih gradiva, s postavljanjem spomenikov padlim za svobodo, z ustanovitvijo enotnih protifašističnih odborov, z organizacijo in udeležbo na protifašističnih manifestacijah itd. Zlasti v nekatere vašeh je partizanska organizacija s svojimi pobudami razgibala dejavnost in vrnitvena k sodelovanju tudi mladino, sedanje priprave in kongres pa bodo prav gotovo spodbudila za nadaljnje delo, za prebuditve tistih, ki so zadržani, za boj proti fašizmu, za gojitve tradicij NOB in uveljavljanje idealov osvobodilne boja in odpornosti, za utrjevanje bratstva in mirnega sožitja.

V sedanjih razmerah, kot v najbolj kritičnih časih, se bivši borci,

zdravstva pereč socialni problem o-skrbe starejših, ki si zaradi bolezni ali iz katerih koli drugih razlogov, ne morejo pomagati sami in postane tako bolnišnica njihovo edino zatočišče.

Pred kratkim je uprava tržaške splošne bolnišnice priredila srečanje o teh perečih problemih, katerega so se udeležili najbolj vidni predstavniki tržaških zdravstvenih in političnih krogov. Prvi nujen problem, ki je prišel na dan med razpravo, je prenasicočnost bolnišnice za kronične bolnike, ki izhaja v glavnem iz dejstva, da mnogo starejših bolnikov, ki so klinično ozdraveli, ne pošiljajo domov, ker tam ne dobijo nobenega varstva in oskrbe. Tu se opezi pomanjkanje decentraliziranih zdravstvenih struktur, ki bi morale

biti porazdeljene po vsem tržaškem ozemlju. Prav pomanjkanje teh struktur je eden izmed razlogov, da se ob začetku zime bolnišnice polnijo s starejšimi ljudmi, ki ne morejo živeti brez oskrbe.

V razpravi so predstavniki krajevnih oblasti orisali pobude za rešitev teh problemov. Ena izmed teh pobud je skorajšnje odprtje poskusnih ambulatorijev na področju Sv. Jakoba in Magdalene, ki bi služili izključno starejšim ljudem.

● Sindikalna konfederacija CGIL - CISL - UIL obvešča, da bo v ponedeljek, 11. oktobra, ob 18. uri zborovanje delavcev, ki so se vpisali na tečaj za srednješolsko izobrazbo (150 ur). Razpravljali bodo o organizaciji in začetku tečaja.

● Na sejmišču pri Montebelu bodo jutri ob 10. uri odprli razstavo modelarstva »Exponodel 76«. Na prikazu nastopa okrog 70 zbirateljev in amaterjev z okoli 450 modeli. Umik za občinstvo je naslednji: ob delavnih ob 16. do 21. ure, ob nedeljah pa ob 10. do 21. ure. Razstava bo odprta do 17. oktobra. Vstopnica stane 500 lir.

● Danes, 9. in jutri 10. oktobra, prireja združenje Union ljudski praznik v Podonjerju, ki bo v »Sancia. Pričetek bo ob 16. uri. Na sporedu bodo: športna tekmovalna, igre, stare in mlade, glasba in ples; delovali bodo bogato založeni kioski.

● Ob dokončni obnovitvi in modernizaciji največjega tržaškega hotela Savio Excelsior Palace, prireja danes ob 18. uri predsednik državnega zavarovalnega inštituta INA posl. Mario Dosi ob uradnem odprtju hotela sprejem, katerega se bodo udeležili predstavniki mestnega upravnega, gospodarskega in javnega življenja.

● Včerajšnji kongres partizanškega združenja VZPI-ANPI, kot priprava na 8. vsedrjavni kongres, ki bo 3. in 4. novembra v Firencih.

● Pokrajinskega kongresa, ki se bo začel ob 9. uri, se bo udeležil predstavnik vsedrjavnega vodstva, vabljeni so delegacije, kakor tudi bivši aktivisti in svojci padlih, nastopil pa bo z borbeno pesmijo Tržaški partizanski pevski zbor.

● Na sekcijah zborovanih so razpravljali o predkonferenčnem dokumentu vsedrjavnega združenja in pokrajinskega odbora, o splošnem političnem položaju, o krajevnih razmerah, o vlogi združenja VZPI-ANPI, o tujih specifičnih, še ne rešenih problemih, kot so priznanje, odklapanje, pokojnina, zdravljene. Gre za krivice, ki bi jih morale pristojne oblasti po tolikih letih, končno le odpraviti.

● Predvsem gre omeniti, da so se krajevne sekcije in člani združenja vestno pripravili na te kongres, kar potrjujejo številna udeležila in žvahnje diskusije na občnih zborskih ter ustanovitvenih novih sekcij.

● Taka razgibana dejavnost na ni nastala le kot priprava nekaj tednov pred kongresom, ampak kot občutna potreba po okrepitevi in razširitvi organizacijske strukture in po učinkoviti prisotnosti v sedanji družbi. Taka dejavnost je prihajala od izraza ob proslavah 30. obletnice osvoboditve, z zbiranjem in objavljanjem zgodovinskih gradiva, s postavljanjem spomenikov padlim za svobodo, z ustanovitvijo enotnih protifašističnih odborov, z organizacijo in udeležbo na protifašističnih manifestacijah itd. Zlasti v nekatere vašeh je partizanska organizacija s svojimi pobudami razgibala dejavnost in vrnitvena k sodelovanju tudi mladino, sedanje priprave in kongres pa bodo prav gotovo spodbudila za nadaljnje delo, za prebuditve tistih, ki so zadržani, za boj proti fašizmu, za gojitve tradicij NOB in uveljavljanje idealov osvobodilne boja in odpornosti, za utrjevanje bratstva in mirnega sožitja.

● V sedanjih razmerah, kot v najbolj kritičnih časih, se bivši borci,

zdravstva pereč socialni problem o-skrbe starejših, ki si zaradi bolezni ali iz katerih koli drugih razlogov, ne morejo pomagati sami in postane tako bolnišnica njihovo edino zatočišče.

Pred kratkim je uprava tržaške splošne bolnišnice priredila srečanje o teh perečih problemih, katerega so se udeležili najbolj vidni predstavniki tržaških zdravstvenih in političnih krogov. Prvi nujen problem, ki je prišel na dan med razpravo, je prenasicočnost bolnišnice za kronične bolnike, ki izhaja v glavnem iz dejstva, da mnogo starejših bolnikov, ki so klinično ozdraveli, ne pošiljajo domov, ker tam ne dobijo nobenega varstva in oskrbe. Tu se opezi pomanjkanje decentraliziranih zdravstvenih struktur, ki bi morale

biti porazdeljene po vsem tržaškem ozemlju. Prav pomanjkanje teh struktur je eden izmed razlogov, da se ob začetku zime bolnišnice polnijo s starejšimi ljudmi, ki ne morejo živeti brez oskrbe.

V razpravi so predstavniki krajevnih oblasti orisali pobude za rešitev teh problemov. Ena izmed teh pobud je skorajšnje odprtje poskusnih ambulatorijev na področju Sv. Jakoba in Magdalene, ki bi služili izključno starejšim ljudem.

● Sindikalna konfederacija CGIL - CISL - UIL obvešča, da bo v ponedeljek, 11. oktobra, ob 18. uri zborovanje delavcev, ki so se vpisali na tečaj za srednješolsko izobrazbo (150 ur). Razpravljali bodo o organizaciji in začetku tečaja.

● Na sejmišču pri Montebelu bodo jutri ob 10. uri odprli razstavo modelarstva »Exponodel 76«. Na prikazu nastopa okrog 70 zbirateljev in amaterjev z okoli 450 modeli. Umik za občinstvo je naslednji: ob delavnih ob 16. do 21. ure, ob nedeljah pa ob 10. do 21. ure. Razstava bo odprta do 17. oktobra. Vstopnica stane 500 lir.

● Danes, 9. in jutri 10. oktobra, prireja združenje Union ljudski praznik v Podonjerju, ki bo v »Sancia. Pričetek bo ob 16. uri. Na sporedu bodo: športna tekmovalna, igre, stare in mlade, glasba in ples; delovali bodo bogato založeni kioski.

● Ob dokončni obnovitvi in modernizaciji največjega tržaškega hotela Savio Excelsior Palace, prireja danes ob 18. uri predsednik državnega zavarovalnega inštituta INA posl. Mario Dosi ob uradnem odprtju hotela sprejem, katerega se bodo udeležili predstavniki mestnega upravnega, gospodarskega in javnega življenja.

● Včerajšnji kongres partizanškega združenja VZPI-ANPI, kot priprava na 8. vsedrjavni kongres, ki bo 3. in 4. novembra v Firencih.

● Pokrajinskega kongresa, ki se bo začel ob 9. uri, se bo udeležil predstavnik vsedrjavnega vodstva, vabljeni so delegacije, kakor tudi bivši aktivisti in svojci padlih, nastopil pa bo z borbeno pesmijo Tržaški partizanski pevski zbor.

● Na sekcijah zborovanih so razpravljali o predkonferenčnem dokumentu vsedrjavnega združenja in pokrajinskega odbora, o splošnem političnem položaju, o krajevnih razmerah, o vlogi združenja VZPI-ANPI, o tujih specifičnih, še ne rešenih problemih, kot so priznanje, odklapanje, pokojnina, zdravljene. Gre za krivice, ki bi jih morale pristojne oblasti po tolikih letih, končno le odpraviti.

● Predvsem gre omeniti, da so se krajevne sekcije in člani združenja vestno pripravili na te kongres, kar potrjujejo številna udeležila in žvahnje diskusije na občnih zborskih ter ustanovitvenih novih sekcij.

● Taka razgibana dejavnost na ni nastala le kot priprava nekaj tednov pred kongresom, ampak kot občutna potreba po okrepitevi in razširitvi organizacijske strukture in po učinkoviti prisotnosti v sedanji družbi. Taka dejavnost je prihajala od izraza ob proslavah 30. obletnice osvoboditve, z zbiranjem in objavljanjem zgodovinskih gradiva, s postavljanjem spomenikov padlim za svobodo, z ustanovitvijo enotnih protifašističnih odborov, z organizacijo in udeležbo na protifašističnih manifestacijah itd. Zlasti v nekatere vašeh je partizanska organizacija s svojimi pobudami razgibala dejavnost in vrnitvena k sodelovanju tudi mladino, sedanje priprave in kongres pa bodo prav gotovo spodbudila za nadaljnje delo, za prebuditve tistih, ki so zadržani, za boj proti fašizmu, za gojitve tradicij NOB in uveljavljanje idealov osvobodilne boja in odpornosti, za utrjevanje bratstva in mirnega sožitja.

● V sedanjih razmerah, kot v najbolj kritičnih časih, se bivši borci,

zdravstva pereč socialni problem o-skrbe starejših, ki si zaradi bolezni ali iz katerih koli drugih razlogov, ne morejo pomagati sami in postane tako bolnišnica njihovo edino zatočišče.

Pred kratkim je uprava tržaške splošne bolnišnice priredila srečanje o teh perečih problemih, katerega so se udeležili najbolj vidni predstavniki tržaških zdravstvenih in političnih krogov. Prvi nujen problem, ki je prišel na dan med razpravo, je prenasicočnost bolnišnice za kronične bolnike, ki izhaja v glavnem iz dejstva, da mnogo starejših bolnikov, ki so klinično ozdraveli, ne pošiljajo domov, ker tam ne dobijo nobenega varstva in oskrbe. Tu se opezi pomanjkanje decentraliziranih zdravstvenih struktur, ki bi morale

biti porazdeljene po vsem tržaškem ozemlju. Prav pomanjkanje teh struktur je eden izmed razlogov, da se ob začetku zime bolnišnice polnijo s starejšimi ljudmi, ki ne morejo živeti brez oskrbe.

V razpravi so predstavniki krajevnih oblasti orisali pobude za rešitev teh problemov. Ena izmed teh pobud je skorajšnje odprtje poskusnih ambulatorijev na področju Sv. Jakoba in Magdalene, ki bi služili izključno starejšim ljudem.

● Sindikalna konfederacija CGIL - CISL - UIL obvešča, da bo v ponedeljek, 11. oktobra, ob 18. uri zborovanje delavcev, ki so se vpisali na tečaj za srednješolsko izobrazbo (150 ur). Razpravljali bodo o organizaciji in začetku tečaja.

● Na sejmišču pri Montebelu bodo jutri ob 10. uri odprli razstavo modelarstva »Exponodel 76«. Na prikazu nastopa okrog 70 zbirateljev in amaterjev z okoli 450 modeli. Umik za občinstvo je naslednji: ob delavnih ob 16. do 21. ure, ob nedeljah pa ob 10. do 21. ure. Razstava bo odprta do 17. oktobra. Vstopnica stane 500 lir.

● Danes, 9. in jutri 10. oktobra, prireja združenje Union ljudski praznik v Podonjerju, ki bo v »Sancia. Pričetek bo ob 16. uri. Na sporedu bodo: športna tekmovalna, igre, stare in mlade, glasba in ples; delovali bodo bogato založeni kioski.

zdravstva pereč socialni problem o-skrbe starejših, ki si zaradi bolezni ali iz katerih koli drugih razlogov, ne morejo pomagati sami in postane tako bolnišnica njihovo edino zatočišče.

Pred kratkim je uprava tržaške splošne bolnišnice priredila srečanje o teh perečih problemih, katerega so se udeležili najbolj vidni predstavniki tržaških zdravstvenih in političnih krogov. Prvi nujen problem, ki je prišel na dan med razpravo, je prenasicočnost bolnišnice za kronične bolnike, ki izhaja v glavnem iz dejstva, da mnogo starejših bolnikov, ki so klinično ozdraveli, ne pošiljajo domov, ker tam ne dobijo nobenega varstva in oskrbe. Tu se opezi pomanjkanje decentraliziranih zdravstvenih struktur, ki bi morale

biti porazdeljene po vsem tržaškem ozemlju. Prav pomanjkanje teh struktur je eden izmed razlogov, da se ob začetku zime bolnišnice polnijo s starejšimi ljudmi, ki ne morejo živeti brez oskrbe.

V razpravi so predstavniki krajevnih oblasti orisali pobude za rešitev teh problemov. Ena izmed teh pobud je skorajšnje odprtje poskusnih ambulatorijev na področju Sv. Jakoba in Magdalene, ki bi služili izključno starejšim ljudem.

● Sindikalna konfederacija CGIL - CISL - UIL obvešča, da bo v ponedeljek, 11. oktobra, ob 18. uri zborovanje delavcev, ki so se vpisali na tečaj za srednješolsko izobrazbo (150 ur). Razpravljali bodo o organizaciji in začetku tečaja.

● Na sejmišču pri Montebelu bodo jutri ob 10. uri odprli razstavo modelarstva »Exponodel 76«. Na prikazu nastopa okrog 70 zbirateljev in amaterjev z okoli 450 modeli. Umik za občinstvo je naslednji: ob delavnih ob 16. do 21. ure, ob nedeljah pa ob 10. do 21. ure. Razstava bo odprta do 17. oktobra. Vstopnica stane 500 lir.

● Danes, 9. in jutri 10. oktobra, prireja združenje Union ljudski praznik v Podonjerju, ki bo v »Sancia. Pričetek bo ob 16. uri. Na sporedu bodo: športna tekmovalna, igre, stare in mlade, glasba in ples; delovali bodo bogato založeni kioski.

● Ob dokončni obnovitvi in modernizaciji največjega tržaškega hotela Savio Excelsior Palace, prireja danes ob 18. uri predsednik državnega zavarovalnega inštituta INA posl. Mario Dosi ob uradnem odprtju hotela sprejem, katerega se bodo udeležili predstavniki mestnega upravnega, gospodarskega in javnega življenja.

● Včerajšnji kongres partizanškega združenja VZPI-ANPI, kot priprava na 8. vsedrjavni kongres, ki bo 3. in 4. novembra v Firencih.

● Pokrajinskega kongresa, ki se bo začel ob 9. uri, se bo udeležil predstavnik vsedrjavnega vodstva, vabljeni so delegacije, kakor tudi bivši aktivisti in svojci padlih, nastopil pa bo z borbeno pesmijo Tržaški partizanski pevski zbor.

● Na sekcijah zborovanih so razpravljali o predkonferenčnem dokumentu vsedrjavnega združenja in pokrajinskega odbora, o splošnem političnem položaju, o krajevnih razmerah, o vlogi združenja VZPI-ANPI, o tujih specifičnih, še ne rešenih problemih, kot so priznanje, odklapanje, pokojnina, zdravljene. Gre za krivice, ki bi jih morale pristojne oblasti po tolikih letih, končno le odpraviti.

● Predvsem gre omeniti, da so se krajevne sekcije in člani združenja vestno pripravili na te kongres, kar potrjujejo številna udeležila in žvahnje diskusije na občnih zborskih ter ustanovitvenih novih sekcij.

● Taka razgibana dejavnost na ni nastala le kot priprava nekaj tednov pred kongresom, ampak kot občutna potreba po okrepitevi in razširitvi organizacijske strukture in po učinkoviti prisotnosti v sedanji družbi. Taka dejavnost je prihajala od izraza ob proslavah 30. obletnice osvoboditve, z zbiranjem in objavljanjem zgodovinskih gradiva, s postavljanjem spomenikov padlim za svobodo, z ustanovitvijo enotnih protifašističnih odborov, z organizacijo in udeležbo na protifašističnih manifestacijah itd. Zlasti v nekatere vašeh je partizanska organizacija s svojimi pobudami razgibala dejavnost in vrnitvena k sodelovanju tudi mladino, sedanje priprave in kongres pa bodo prav gotovo spodbudila za nadaljnje delo, za prebuditve tistih, ki so zadržani, za boj proti fašizmu, za gojitve tradicij NOB in uveljavljanje idealov osvobodilne boja in odpornosti, za utrjevanje bratstva in mirnega sožitja.

● V sedanjih razmerah, kot v najbolj kritičnih časih, se bivši borci,

zdravstva pereč socialni problem o-skrbe starejših, ki si zaradi bolezni ali iz katerih koli drugih razlogov, ne morejo pomagati sami in postane tako bolnišnica njihovo edino zatočišče.

Pred kratkim je uprava tržaške splošne bolnišnice priredila srečanje o teh perečih problemih, katerega so se udeležili najbolj vidni predstavniki tržaških zdravstvenih in političnih krogov. Prvi nujen problem, ki je prišel na dan med razpravo, je prenasicočnost bolnišnice za kronične bolnike, ki izhaja v glavnem iz dejstva, da mnogo starejših bolnikov, ki so klinično ozdraveli, ne pošiljajo domov, ker tam ne dobijo nobenega varstva in oskrbe. Tu se opezi pomanjkanje decentraliziranih zdravstvenih struktur, ki bi morale

biti porazdeljene po vsem tržaškem ozemlju. Prav pomanjkanje teh struktur je eden izmed razlogov, da se ob začetku zime bolnišnice polnijo s starejšimi ljudmi, ki ne morejo živeti brez oskrbe.

V razpravi so predstavniki krajevnih oblasti orisali pobude za rešitev teh problemov. Ena izmed teh pobud je skorajšnje odprtje poskusnih ambulatorijev na področju Sv. Jakoba in Magdalene, ki bi služili izključno starejšim ljudem.

● Sindikalna konfederacija CGIL - CISL - UIL obvešča, da bo v ponedeljek, 11. oktobra, ob 18. uri zborovanje delavcev, ki so se vpisali na tečaj za srednješolsko izobrazbo (150 ur). Razpravljali bodo o organizaciji in začetku tečaja.

● Na sejmišču pri Montebelu bodo jutri ob 10. uri odprli razstavo modelarstva »Exponodel 76«. Na prikazu nastopa okrog 70 zbirateljev in amaterjev z okoli 450 modeli. Umik za občinstvo je naslednji: ob delavnih ob 16. do 21. ure, ob nedeljah pa ob 10. do 21. ure. Razstava bo odprta do 17. oktobra. Vstopnica stane 500 lir.

● Danes, 9. in jutri 10. oktobra, prireja združenje Union ljudski praznik v Podonjerju, ki bo v »Sancia. Pričetek bo ob 16. uri. Na sporedu bodo: športna tekmovalna, igre, stare in mlade, glasba in ples; delovali bodo bogato založeni kioski.

● Ob dokončni obnovitvi in modernizaciji največjega tržaškega hotela Savio Excelsior Palace, prireja danes ob 18. uri predsednik državnega zavarovalnega inštituta INA posl. Mario Dosi ob uradnem odprtju hotela sprejem, katerega se bodo udeležili predstavniki mestnega upravnega, gospodarskega in javnega življenja.

● Včerajšnji kongres partizanškega združenja VZPI-ANPI, kot priprava na 8. vsedrjavni kongres, ki bo 3. in 4. novembra v Firencih.

● Pokrajinskega kongresa, ki se bo začel ob 9. uri, se bo udeležil predstavnik vsedrjavnega vodstva, vabljeni so delegacije, kakor tudi bivši aktivisti in svojci padlih, nastopil pa bo z borbeno pesmijo Tržaški partizanski pevski zbor.

● Na sekcijah zborovanih so razpravljali o predkonferenčnem dokumentu vsedrjavnega združenja in pokrajinskega odbora, o splošnem političnem položaju, o krajevnih razmerah, o vlogi združenja VZPI-ANPI, o tujih specifičnih, še ne rešenih problemih, kot so priznanje, odklapanje, pokojnina, zdravljene. Gre za krivice, ki bi jih morale pristojne oblasti po tolikih letih, končno le odpraviti.

● Predvsem gre omeniti, da so se krajevne sekcije in člani združenja vestno pripravili na te kongres, kar potrjujejo številna udeležila in žvahnje diskusije na občnih zborskih ter ustanovitvenih novih sekcij.

● Taka razgibana dejavnost na ni nastala le kot priprava nekaj tednov pred kongresom, ampak kot občutna potreba po okrepitevi in razširitvi organizacijske strukture in po učinkoviti prisotnosti v sedanji družbi. Taka dejavnost je prihajala od izraza ob proslavah 30. obletnice osvoboditve, z zbiranjem in objavljanjem zgodovinskih gradiva, s postavljanjem spomenikov padlim za svobodo, z ustanovitvijo enotnih protifašističnih odborov, z organizacijo in udeležbo na protifašističnih manifestacijah itd. Zlasti v nekatere vašeh je partizanska organizacija s svojimi pobudami razgibala dejavnost in vrnitvena k sodelovanju tudi mladino, sedanje priprave in kongres pa bodo prav gotovo spodbudila za nadaljnje delo, za prebuditve tistih, ki so zadržani, za boj proti fašizmu, za gojitve tradicij NOB in uveljavljanje idealov osvobodilne boja in odpornosti, za utrjevanje bratstva in mirnega sožitja.

● V sedanjih razmerah, kot v najbolj kritičnih časih, se bivši borci,

zdravstva pereč socialni problem o-skrbe starejših, ki si zaradi bolezni ali iz katerih koli drugih razlogov, ne morejo pomagati sami in postane tako bolnišnica njihovo edino zatočišče.

Pred kratkim je uprava tržaške splošne bolnišnice priredila srečanje o teh perečih problemih, katerega so se udeležili najbolj vidni predstavniki tržaških zdravstvenih in političnih krogov. Prvi nujen problem, ki je prišel na dan med razpravo, je prenasicočnost bolnišnice za kronične bolnike, ki izhaja v glavnem iz dejstva, da mnogo starejših bolnikov, ki so klinično ozdraveli, ne pošiljajo domov, ker tam ne dobijo nobenega varstva in oskrbe. Tu se opezi pomanjkanje decentraliziranih zdravstvenih struktur, ki bi morale

biti porazdeljene po vsem tržaškem ozemlju. Prav pomanjkanje teh struktur je eden izmed razlogov, da se ob začetku zime bolnišnice polnijo s starejšimi ljudmi, ki ne morejo živeti brez oskrbe.

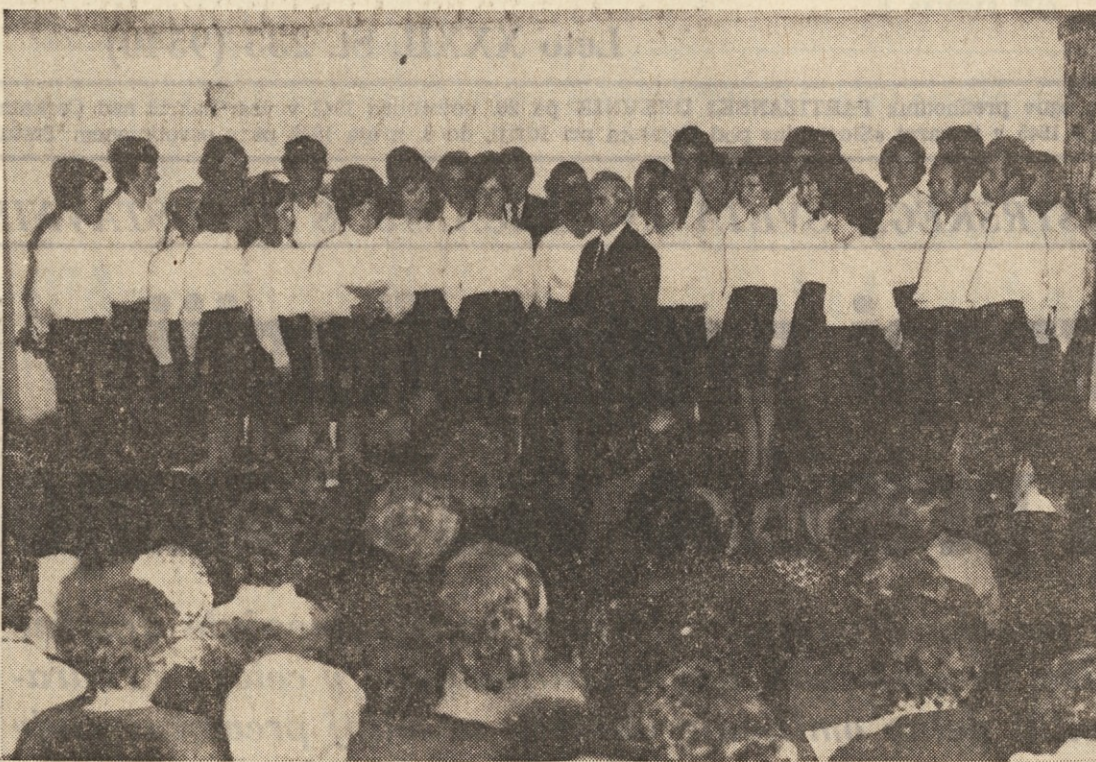
V razpravi so predstavniki krajevnih oblasti orisali pobude za rešitev teh problemov. Ena izmed teh pobud je skorajšnje odprtje poskusnih ambulatorijev na področju Sv. Jakoba in Magdalene, ki bi služili izključno starejšim ljudem.

● Sindikalna konfederacija CGIL - CISL - UIL obvešča, da bo v ponedeljek, 11. oktobra, ob 18. uri zborovanje delavcev, ki so se vpisali na tečaj za srednješolsko izobrazbo (150 ur). Razpravljali bodo o organizaciji in začetku tečaja.

● Na sejmišču pri Montebelu bodo jutri ob 10. uri odprli razstavo modelarstva »Exponodel 76«. Na prikazu nastopa okrog 70 zbirateljev in amaterjev z okoli 450 modeli. Umik za občinstvo je naslednji: ob delavnih ob 16. do 21. ure, ob nedeljah pa ob 10. do 21. ure. Razstava bo odprta do 17. oktobra. Vstopnica stane 500 lir.

● Danes, 9. in jutri 10. oktobra, prireja združenje Union ljudski praznik v Podonjerju, ki bo v »Sancia. Pričetek bo ob 16. uri. Na sporedu bodo: športna tekmovalna, igre, stare in mlade, glasba in ples; delovali bodo bogato založeni kioski.

KOROŠČI JUTRI V DOLINI IN TRSTU

Jutri bo ob 17. uri v Mali dvorani Kulturnega doma v Trstu, UL. Petronio 4, srečanje s koroškimi Slovenci. Srečanje, z nastopom pevskega zbora iz Radiš na Koroškem, bo pod pokroviteljstvom Slovenske prosvetne zveze. Goste s Koroške je povabilo društvo Valentin Vodnik iz Doline, saj pevski zbor iz Radiš in zbor Valentin Vodnik že več let tesno sodelujeta. Zjutraj ob 10. uri bo pevski zbor s Koroške gost dolinske občanske uprave, ki jim bo priredila sprejem na županstvu.

Pevski zbor iz Radiš

ŠE O PEVSKEM TEKMOVANJU «SEGHIZZI» V GORICI

Najšibkejši so bili moški najboljši pa ženski zbori

Kako sta se odrezala tržaški «Illersberg» in tržiški «Grimon»

V nadaljevanju naj poročilo z letošnjega tekmovanja pevskih zborov «C. A. Seghizzi» v Gorici do polinimo še z nekaterimi pripombami in ocenami ostalih pevskih zborov.

Če primerjamo kvaliteto popredje je posameznih zborov, ugotavljamo, da so bili najšibkejši moški zbori, najboljše ženske, med tema sestavoma pa so bili mešani zbori. Zlasti nizko popredje so prvi imeli v polifonskem petju, ko žirija povsem pravilno ni mogla prisoditi prv. nagrade nikomur. Pač pa nas ne more povsem prepričati razmerje v folklori med moškimi in mešanimi zbori, ko so po ocenah zadnji ostali pod popredjem prvih, ko ni na primer popolnoma prepričljiva skoro ista ocena moškega zbora «A. Illersberg» iz Trsta z oceno vokalno in tehnično odličnega mešanega zbora «Bela Bartok» iz Budimpešte. Premajhna je bila tudi razlika v mešanim univerzitetnim zelo dobrim zborom iz Poznanja in moškimi zborom «E. Grimon» iz Tržiča. S tem nočem trditi, da moška zbori iz Trsta in Tržiča nista dosegla določene kakovosti, vendar je bila stopnja vokalne izdelanosti, homogenosti glasov in celotne zlistosti imenovanih mešanih zborov popolnejša in tudi interpretativno sta bila bolj izrazita.

Med ženskimi zbori je po svoji umetniški učinkovitosti zapustil najmočnejši vtis ženski komorni zbor iz Sofije, čeprav mu žirija ni prisodila prvega mesta v polifonskem petju. Z razliko za dobro polovico točke prednosti je to pripadalo ženskemu delu mešanega zbora «Bela Bartok» iz Budimpešte, vtem ko je bolgarski zbor upravičeno dosegel v petju ljudskih pesmi najvišjo oceno. Ta zbor ima zelo lepe in sonorne glasove, ki so v strokovno vokalnem smislu temeljito pripravljene; homogeni v svojih skupinah predstavljajo na vseh dinamičnih stopnjah zlit in uravnotežen zborovsko celoto s presenetljivim volumnom. Celotno novitost zbora, ki ji svoj poseben pečat daje, žametno obarvani alti, občasno rahlo izstopajoča, glasova v prvem sopranu kar je bolj posledica v različnem nastavku in barvi glasu, pri dinamičnem stopnjevanju nekoliko vzemirita celotno zlistost. To je menda edina pripomba, ki bi prišla v poštev glede celotne dovršenosti. Pod vodstvom dirigenta Arnaudova je zbor dosegel zaznameno izrazno razsežnost, ki temeljijo na živi senziibilnosti oblikovalca in na tesnem koncenzu kultiviranega zbora z njim. Poleg navedenih cilij prispevajo k izvrstnim izvedbam še kompaktnost delovanja, izostren ritmični čut, priroden odnos do glasbe, še posebej do petja, in priroden kreativni entuziazem. Vse to pogojuje pevsko dovršeno izvedbo, plastičnost v oblikovanju, živo in prepricujočo razgibanost muzikalnega izraza, ki s svojo lepoto globoko sega v človekov čustveni svet.

Kljub pripombi in kljub še morda

kateri, ki bi jo utegnil še kdo dati, sem prav glede na zborove odlike mnenja, da bi zaslužili največje priznanje in tudi v polifonskem petju prvo mesto. Ne morem osporavati kvalitete ženskega zbora iz Budimpešte, vendar je bila razlika, kar zadeva vokalno izdelanost in celoto zvoka, pa tudi interpretativne učinkovitosti opazna. Morda je pri ocenjevanju odtehtalo svoj delež mnenje o zahtevnosti literature po svobodni izbiri. Toda interpretativna plat zbora iz Sofije in splošni učinek sta bila zelo močna.

Med mešanimi zbori je bil brez dvoma najboljši zbor «Bela Bartok», ki ga vodi Gabor Baros. Mešani zbor je z intenzivnejšim oblikovanjem bolj prepričljivo učinkoval kot njegov ženski del. Delo je kompaktno, glasovno izenačeno in odraža visoko pevsko kulturo. Po svoji dovršenosti, kakor po interpretativni nazornosti je upravičeno zasedel prvi mesti med mešanimi zbori v kategoriji polifonskega petja ter v izvajanju ljudskih pesmi. Drugi je bil študentovski mešani zbor iz Poznanja, ki so mu prisodili drugo nagrado v polifoniji in pri ljudskih pesmih, ki je dosegel precej dobro ravnotežje med ženskim delom, zlasti med sopransko bolj sonorno skupino in glasovno razvijajočim se moškim delom. Lepo izdelani so bili pianissimi, ki so bili hkrati prostorsko jasno opredeljeni. Čeprav ne dosega zvonočnega bleśsa in barve budimpeštanskega zbora, zveni dovolj ubrano. Vsekakor je to dober zbor, ki ima vse pogoje za nadaljnji razvoj.

«I Minipolifonici» iz Trenta so si priborili tretje mesto v polifonskem petju in v ljudskih pesmih. Prizadevanja zbora za dosego čim večje pevsko tehnične dovršenosti kot tudi za učinkovitost umetniškega oblikovanja so bila na tekmovanju očitna. Pridobili so si že enovit zvok, le da sopranska skupina preveč dominira nad celoto s svojo izrazito barvo, kar je posledica nekoliko pretiranega naravnavanja glasu v glavno resonanco. S tem zmanjšuje zvonočno uravnoteženost in njegovo barvno enotnost. Zbor razpolaga z dobrimi glasovi. Nekaj dodatnih tenorjev bi v celoti zvok zbora še dopolnilo. Umetniško prepričujoče interpretacije dajejo zboru veljavo. Tudi ženski del zbora je prejel v polifoniji tretjo nagrado.

Med ital. mešanimi zbori smo pričakovali večji uspeh zbora Glasbenega centra univerze iz Cagliarija, ki je v Arezzu dosegel lepe rezultate. Ti so se odražali bodisi na področju konsolidiranja v smislu estetske vokalnih zahtevnosti, bodisi na področju interpretativne kulture. Pogrešali smo namreč večje glasovne dovršenosti in homogenosti posameznih glasovnih skupin, predvsem tenorske. Želeli bi popolnejšo izenačeno serijo lepih glasov, ki bi pogojevali popolnejši zvok celote ob večji homogenosti glasovnih skupin in vselej čisto vertikalo. Interpretativno pa zbor učinkuje dokaj prepričljivo. Zbor vodi Gustavo Melis. O zboru «Illersberg» velja v glavnem iste pripombe kot ob nastopu v Arezzu, vendar je dodati, da je bila tenorska skupina v Gorici nekoliko bolj zbita in enotnejša, razen na sklepnem koncertu, ko je zbor prešel v precej «glasno» in manj izrazito petje. Sicer pa sodi

zbor v vrsto dobrih moških zborov. Zbor vodi T. Riccobon.

Zbor «Ernes Grimon» vodi A. Poliardi. V precejšnji meri mu je uspelo zlit glasove v ubrano pevsko enoto, le skupina prvih tenorjev izgublja nekoliko na svojem volumnu v nekaterih višinah. Zavedajoč se možnosti glasovnega sestava dirigent večje združuje pevce v težnji k celotnemu glasovnemu ravnotežju in barvni enotnosti. Zaradi tega v tej smeri s posebno skrbjo koncentriranega prizadevanja in dela morda ni pri zboru dosežena večja prožnost, ki bi pogojevala bolj plastične interpretacije sicer zahtevnih pesmi, ki so zboru lahko v čast in sorazmeren uspeh vsekakor spodbuda za nadaljnji razvoj.

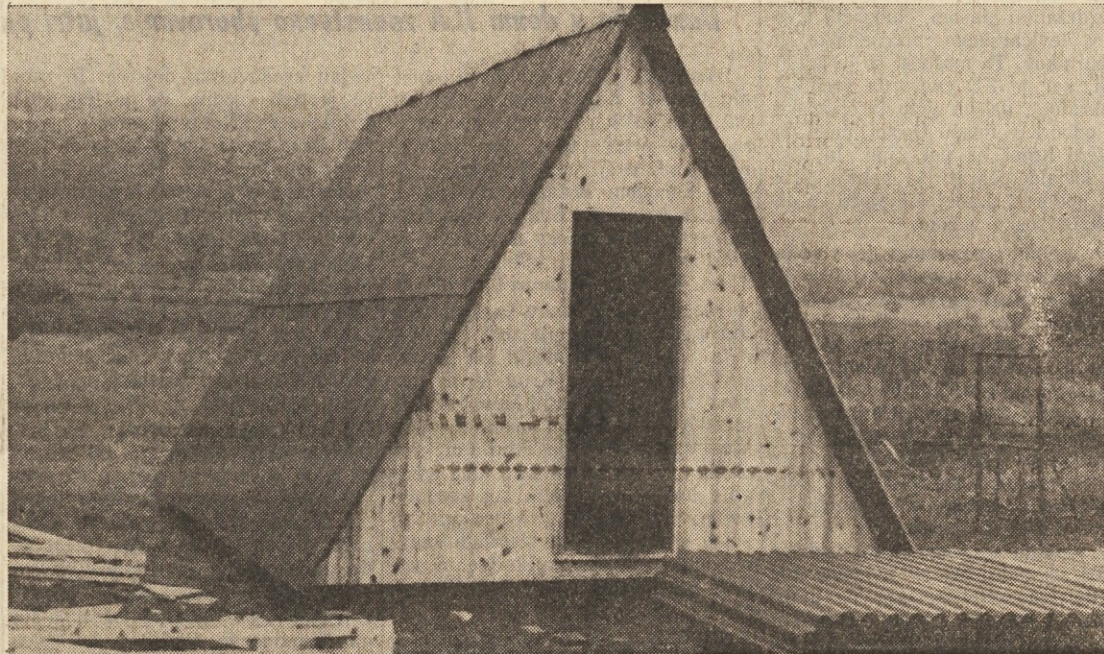
Poleg navedenih zborov so vzbudili pozornost še zbor «Jested» iz Češkoslovaške, romunski zbor «Margana», zbor «F. Caballero» iz Španije ter zbora «Vox Julia» iz Ronk in «Alpes» iz Oderza.

I. Silič

ENOSTAVNE A PRAKTIČNE BARAKE ZA BENEŠKO SLOVENIJO

Da bi čim manj ljudi dočakalo bližajočo se zimo brez strehe

Pobudo za akcijo je dala skupina, ki vsako leto organizira «Mlado briezo» Načrte izdelal gradbenik Manzini - Pri gradnji sodelujejo profesorji in študenti

Baraka, za katero je napravil načrte gradbenik Paolo Manzini

Kdor se v teh dneh vozi po Nadškofje dolinah, bo tu pa tam opazil nenavadne lesenjake: majhne, zelo preproste kolibe, dejansko je nekoliko večji kanadski šotor. Kdo jih postavlja, saj so tako različne od drugih montažnih hiš, ki jih je naročila država, ali pa so jih darovali Avstrijci, Tridintenci in drugi. Uganka je kaj kmalu rešena. «Gradijo jih naši profesorji

in dijaki» — pravi predsednik koordinacijskega odbora za Beneško Slovenijo Dino Del Medico — ko se peljeva proti mejnemu prehodu pri Stupici, kamor bo prišla pošiljka gradbenega lesa iz Slovenije.

Nebo je bilo onega dne čemerno in po obronkih hribov, ki se dvigajo nad dolino, so se vlekle črne od daleč nabrekli oblaki.

Dobra ura še manjka do prihoda jugoslovanskih tovarnjakov, zaradi česar z Del Medicom v Špetru zavijeva z glavne ceste k majhni lopi, od koder se sliši brnenje žage, ki ga od časa do časa premeta «pesem» kladiva. Štiri ali pet fantov je tu, ki pridno, pa čeprav nespretno zabijajo in žagajo in pripravljajo pod za novo barako. Vodi jih Beppino Krizetič, mlad in suh profesor, ki se je improviziral mizarja in tesarja. «Pobudo — pravi — je dala skupina, ki vsako leto organizira «Mlado briezo». V naši dolini, ki ni bila tako hudo prizadeta kot Terska ali Karnajska, se položaj v štirih mesecih praktično ni premaknil z mrtve točke. Nič se ni zganilo. Od tod sklep, da moramo nekaj narediti. In ko je koordinacijski odbor dobil iz Slovenije znatne pošiljke gradbenega lesa, se je porodila zamisel, da bi si sami naredili barake».

Zakaj pa so lesenjake take oblike, ki spominja na zakotne gorske kočice, kjer pozimi zapade na metre snega? «Vzrok je več» — pojasnjuje gradbenik Paolo Manzini, ki je pripravil načrt. «Pri projektiranju — poudarja — sem vzel kot osnovo štiri izhodiščne točke. Predvsem je morala biti gradnja čim enostavnejša, ker sem vedel, da jih bodo sestavljali ljudje, ki komajda vedo, kaj so žaga, kladivo, žebliji, vijaki... Lesenjake je morala biti s statičnega vidika protiseizmična konstrukcija, sestavljena iz razstavljivega in prevoznega, naj bi bili čim enostavnejši in kot zadnja točka (ki pa je najbrž v največji meri vplivala na načrtovanje pri projektiranju) barake so morale biti poceni. Poleg tega pa je bilo treba zadostiti še vrsti drugih zahtev: majhna termična prevodnost sten, zavarovanje pred vlago, skratka morali smo zadostiti vsem tistim pogojem, ki jim mora zadostiti običajna stanovanjska hiša».

Rezultat tega dela je po mojem mnenju posrečen. Hišica je že na prvi pogled prikladna in se tudi lepo vključuje v okolje. Prostora ni veliko (osnovna ploskev meri 6 m x 4 m), vendar pa je smotno izrabljen, saj lesenjake premore kar pet ležišč, kuhinjski kotiček in mizo. Nočni, t.j. spalni prostor zavzema dve tretjini razpoložljive

površine, dnevni prostor pa preostalo tretjino. Notranost je zelo prikladna, topla in domača, kakršna je lahko samo v lesenjaci, saj je lesena stavba za človeka vendarle najboljši habitat.

Manzini, štiridesetleten nekoliko bohemski človek, je 15 let poučeval risanje na šoli preden se je posvetil gradbeništvu. Kljub obremenjenosti z delovnimi obveznostmi pa v njem želja po spoznavanju ni ugasnila in tako se je vpisal na univerzo. «Mislim — nekoliko bahavo poudari — da sem zadovoljivo rešil problem. Baraka je pripravljena v nekaj dneh, ne potrebuje temeljev, stane pa nekaj manj kot poldrug milijon lir».

Vojmir Tavčar

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Čudodelne centralne elektronske naprave, ki naj bi rešile vse probleme utajevanja, bodo nared, tako napovedujejo, čez pet let. Finančno ministrstvo je pred kratkim povelilo uresničitev naprave družbi s pretežno državno soudeležbo in jo tako odtegnila ameriški družbi IBM.

Vsekakor je mnenje, da bi država upravnica z zgolj «ročnim» delom lahko brez težave vsaj podvojila davčni dotok v primerjavi s samo-odbavčevanjem. Z novim letom napovedujejo podrobni pregled s strani finančne straže okoli 40.000 izžrebanih dohodničarjev iz vrst avtonomnih delavcev, profesionalnih, podjetnikov itd. To bi pomenilo za vsako pokrajino povprečno 300 do 400 davčnih obvezancev.

Največ utaj je na področju posrednega davka na dodatno vrednost (IVA). Govori se o najmanj 3.000 milijardah lir, ki jih končni potrošnik v glavnem plača do zadnje lire. Utaja gre potemtakem neupravičeno v dobro utajevalca. Tudi za IVA so v pripravi nekatere novosti, med drugim označevanje nekaterih vrst blaga s posebnimi znamenji, ki naj bi dokazovali izpolnitve davčne obveznosti (n.p. na zamaških steklenicah, na skatlah itd.) Blago bi se moralo vedno prevažati s spremnim listom itd.

Osebe, ki je dodeljeno resorju IVA naj bi razbremenili za koristnejša opravila s tem, da bi nalogo kasiranja poverili poštanim uradom ali bankam.

IVA na zdravstvene storitve naj bi odpravili (oprostitev velja že v vseh deželah EGS). Kljub temu pa naj bi prisilili zdravnike k izdajanju potrdil pacientom, ki naj bi v večji meri kot doslej lahko zdravstvene stroške odtegovali od svoje davčne osnove. Kar bi davkarja izgubila na dohodkih IVA, bi pridobila na večjem dotoku neposrednih davkov IEREF in ILOR s strani zdravnikov, ker bi pač sistem fakturiranja odkrival njihove realne dohodke.

Portret kriznega žarišča

Južnoafriška republika na zatožni klopi zaradi Namibije — Okoli 80 ignoriranih resolucij Združenih narodov — SWAPO: pogajanja za prenos oblasti

Južnoafriška republika je znova na zatožni klopi OZN. Varnostni svet razpravlja, kakšne sankcije naj bi proti njej uvedla svetovna organizacija, ker Pretoria ni izpolnila naročila OZN, naj najkasneje do 31. avgusta razpiše volitve v Namibiji. V razpravi varnostnega sveta, ki se je udeležujejo tudi predstavniki držav, ki niso članice tega organa Združenih narodov, se niza obtožbe proti južnoafriški vladi, ki je doslej s posmehom in prezirom ignorirala kakih 80 resolucij, kolikor so jih o Namibiji sprejeli v OZN, hkrati pa so predstavniki teh držav kot realistično in sprejemljivo izhodišče ocenili pobudo Sama Nujoma, šefa osvobodilne organizacije SWAPO, naj bi se med SWAPO in južnoafriško vlado kot predstavnico okupacijskih sil v Namibiji čimprej začela neposredna pogajanja o prenosu oblasti in suverenosti.

Namibija ali nekdanja Južnoafriška Afrika je torej znova v središču razprav in prizadevanj, ki so samo del taji iz mozaika dinamičnega dogajanja na jugu afriške celine. Najprej: kaj je razume ti pod Namibijo?

Redko naseljeno, izredno bogato ozemlje, veliko kot Francija in Zvezna republika Nemčija skupaj s komaj nekaj več kot 800.000 prebivalci, od katerih je blizu 100.000 belcev in približno 35.000 mešanecov, ostali pa so črnci, razdeljeni v 11 plemenitih skupin. Bogstvo dežele ni v nobenem sorazmerju z revnostjo prebivalcev: 1,6 milijona karatov diamantov, s čimer se uvršča Namibija med najbolj bogate rudnike diamantov na svetu, pa ba-

ker, uran, cink, germanij in še vrsta drugih plemenitih kovin.

Leta 1884, to je v času po berlinskem kongresu, je Južnoafriška Afrika (današnja Namibija) postala kolonija nemškega kralja. Nemci so ostali tam do 8. julija 1915. Britanija je kot zmagovalka v prvi svetovni vojni 7. maja 1919 dobila skrbniški mandat nad ozemljem Južnoafriške republike, ki ga je takoj prenesla na takratno dominijo, Južnoafriško unijo; takratno Društvo narodov je 17. decembra 1920 potrdilo ta skrbniški mandat in predvidelo, da se bo v prihodnosti v imenu Društva narodov upravljala to ozemlje.

V obdobju med dvema voj-

nama nadvladala bele manjšine ni povzročala glavobolov, kajti zavest, iz katere je izšla dekolonizacija, se je izoblikovala šele po drugi svetovni vojni. Ko se je ta končala, pa so se pojavili tudi prvi obrisi konfliktnih situacij, ki je danes segreta do vrelišča.

Južnoafriška unija, ki je med dvema vojnama upravljala kot mandatna sila Južnoafriško Afriko v imenu Društva narodov, se je 1946 oklenila formalnopravnega argumenta: Društvo narodov je nehalo obstajati, Organizacija združenih narodov ni pravni naslednik Društva narodov, torej prehaja skrbniški mandat nad Južnoafriško na Afriko neposredno v roke Južnoafriške unije. Temu usrežno je vlada v Pretoriji tudi ukrepala. Na ozemlju Južnoafriške republike so začeli uvajati sistem apartheida, mandatno ozemlje pa praktično spremenili v kolonizirano provinco z vsemi gospodarskimi in političnimi posledicami.

Edini afriški članici predvojne Društva narodov — Etiopija in Libija — sta skušali taki praktični ugovarjanje in sta gnali spor tudi pred haško razsodišče, ki pa si je dvakrat po pilatsko umilo roke: s striktno pravnega stališča Južnoafriška unija ni kaj očiti, za politični vidik južnoafriških ukrepov pa haško razsodišče ni pristojno. Nemara je značilno, da je že v tem času taka solucija došla komaj glas večine med haškimi sodniki.

Sestdeseta leta so bila čas, ko je dekolonizacija zejala vso afriško celino in temu ustrezno se je spreminjalo tudi politično vzdušje, ne samo v Afriki, marveč v svetu in še posebej v OZN. Leta 1966 je svetovna organizacija uradno odzvela Južnoafriški republiki, nekdanji Južnoafriški uniji, skrbniški mandat

nad Južnoafriško Afriko. S tem je Južnoafriška republika tudi formalno pravno nehala biti »skrbnik«; tudi pravno je postala okupacijska sila ali vsaj država, ki si lasti pooblastila, ki jih ji ni nihče dal. V to leto sega tudi do rojstva osvobodilne organizacije SWAPO, ki jo danes tako OZN kot OAE priznava za edinega legitimnega predstavnika Namibije.

Pretoria je ta sklep OZN ignorirala, kakor toliko puzneje sprejet, zato je v prvi ostal mrtvo telo. Do leta 1971 se je razpoloženo v svetovni javnosti je tolikanj spreminjalo, da je tudi haško razsodišče nedvomno odločilo: južnoafriška navzočnost v Namibiji je protizakonit. Vzporedno s to spremembo v razpoloženju svetovne javnosti se je stopnjevala tudi nepopolnost Južnoafriške republike. Razloge za to je treba iskati v dekolonizacijskem razpletu na afriški celini: Namibija ni bila več samo izredno bogata kolonialna provinca; po dekolonizaciji Angole in Mozambika je postala tudi prva obramba na črta preostalega kolonializma v Afriki in hkrati iz hodišča točka za ofenzivne skupe proti pravkar proglašeni angolski republiki. Skratka, Namibija je postala krizno žarišče s širšimi mednarodnimi razsežnostmi.

Južnoafriška vlada je uvidela, da dolgo ne bo vzdržala direktno konfrontacije ob namibijskem vprašanju; do takšnega spoznanja so ji pomagali tudi v State Departmentu na najrazličnejše posredne in neposredne načine. Iz takšnega spoznanja je izšla politika »selektivne in ločene neodvisnosti«, do katere naj bi se po zamislih Pretorije dokopala Namibija do leta 1978, razdeljena na številne »bantustane«, to je na »neodvisne črnske gete brez siehne gospodarske in politične osnove, v katerih vladajo kot predstavniki črnske suverenosti plemenski poglavari, izbrani po etničnem ključu in na podlagi političnih referenc, ki jih imajo v Pretoriji. SWAPO je seveda iz tega južnoafriškega projekta popolnoma izključen.

MIRAN SUSTAR

„Iskra“ za Moskvo

Centrala bo Moskvo s 4.000 vodi povezovala z drugimi kraji — Skoraj 12 milijonov dolarjev

KRANJ, 5. okt. — Eno izmed najbolj zanimivih naročil, ki jih v tem času uresničuje Iskrina tovarna avtomatskih telefonskih central, je prav gotovo mednarodna centrala za Moskvo, ki sodi med centrale najvišjega, mednarodnega ranga. Z drugimi centralami v Sovjetski zvezi in s centralami v drugih državah jo bo povezovalo 4000 medkrajevnih vodov.

Prvi pogovori s predstavniki iz Sovjetske zveze so se začeli že leta 1974, s podpisom pogodbe pa so se zaključili junija 1975.

Značilno je, da je to prva velika centrala za javni telefonski promet, ki jo bo Iskra izvozila. Veljala bo skoraj 12 milijonov dolarjev, gotova pa bo predvidoma do konca leta 1978. Iskra bo vodila tudi montažo te centrale, razen tega pa bo poskrbela tudi za usposabljanje delavcev, ki jo bodo vzdrževali. Kaže, da bo naročilo iz Moskve pripomoglo, da bo Iskra dobila še druga podobna naročila, saj so se za ponudbe že zanimali iz Češkoslovaške in Bolgarije in sicer za podobno centralo v Brnu in Sofiji.

Iskra izdeluje pol elektronske centrale Metaconta 10 C po licenčni pogodbi z Bell Telephone Manufacturing Company iz Antverpna in je danes sposobna v celoti izdelati vse dele. Prav razvoj in izdelava moskovske centrale je za Iskrine strokovnjake trda preizkušnja, ker je v Sovjetski zvezi cel spekter raznih telefonskih sistemov, ki jih bo nova centrala povezovala.

V Iskri predvidevajo, da bodo začeli izvažati prve dele v prvem četrtletju prihodnjega leta. Trenutno izvajajo za to centralo stojala, ki jih bo okoli 300, nakar bo sledila montaža elektronskih enot, stikalnih matric in računalnikov, ki jih že delajo.

Hkrati z deli za to centralo pa pospešeno dokončujejo dobave za tranzitne centrale ki so jih naročila jugoslovanska PTT podjetja. Skupno naročilo je obsegalo 13 central, pri katerih je vrednost opreme 820 milijonov dinarjev. Obratujeta se centrali v Kragujevcu in Sarajevu, v preizkušnji so centrale v Beogradu, Titogradu in Nišu, v Skopju pa so pogoreli kablji v kleti, zaradi česar bo potrebna obnovitev in čiščenje dobavljene opreme.

Montažna dela opravljajo na centralah v Banjaluki, Titovem Uzicu, Tuzli, Mostarju in Prištini. Dela na centralah v Novem Sadu in Ljubljani pa so se sedaj začela. Za ob nakupu licence je bilo sklenjeno, da bo za te centrale dobavi tuj partner 45 odstotkov opreme, ostalo pa bo izdelala Iskra. Za vnaprej pa bo Iskra izdelovala celotno opremo.

Sicer pa niso v zadregi z naročili, saj imajo proizvodnjo razporedano že za polno leto. V prihodnje bodo izdelali 14 kombiniranih in lokalnih central Metaconta, ki so jih naročili iz Srbije, Bosne in Hercegovine ter Makedonije in bo vrednost njihove opreme znašala po predračunu okoli 540 milijonov dinarjev. Tovarna telekomunikacij ima 900 zaposlenih delavcev, med katerimi jih je 65 z višjo in visoko izobrazbo. Letošnja vrednost bruto produkta bo znašala 620 milijonov dinarjev. Proizvodnja elektronskih central zavzema približno 33 odstotkov celotne proizvodnje, ostalo pa predstavljajo elektromehanske avtomatske centrale z imenom Crossbar.

BRANKO SOSIĆ

BERITE PRIMORSKI DNEVNIK

Slava se je vrnila

Najhitrejši ruski dirkači iz u krajinske žrebčarne Dubrovke — Možnost, da se vrneš v davne čase Tarasa Bulbe

OD NASEGA MOSKOVSKEGA DOPLISNIKA

MOSKVA, oktobra — Nedavno je bila v prvi moskovski knjarni, v obsegu gozdov Podmoskovja, mednarodna licitacija, na kateri so ponudili kupcem iz tujine kakih sto sovjetskih konj plemenitih pasem — orlovske, ruske dirkaške, budjonovske, terske, torijske. Na licitaciji je bilo tudi šestdeset mladih žrebcev iz Dubrovke, ukrajinske žrebčarne, ki že blizu sto let vzgaja najboljše in najhitrejšje ruske dirkače. Cena žrebcev: tri, pet, šest in več tisoč rubljev. Toliko, kot veljajo »moskvitje ali vlade«.

Pred kratkim smo obiskali slovit dubrovsko žrebčarno, v slikoviti gozdni stepi Ukrajine, koder so se že pradedna prosta pasla velike konjske črede. To je domovina znanih kozakskih konjenic Kočubej, o katerem je v svoji pesnitvi o poltavski bitki pisal Puškin, je tod pasel svoje konjske črede, za njim kozaki hetmani Muravjevi-Apostoli, katerih potomci, trije bratje, so bili med voditelji upora dekabristov proti carju pred 150 leti.

Leta 1888 je dubrovsko konjarno ustanovil veliki knez Romanov in odleščel se začenja njena slava zgodovina. Za pet let kasneje so na svetovni razstavi v Chincagu prodali dubrovskega žrebca za tedaj izredno visoko ceno — 10.000 rubljev. Žrebci iz Dubrovke so začeli pobirati prve nagrade na mednarodnih tekmovanjih v Petrogradu, Moskvi.

Angleži vrnejo žrebce

Po revoluciji in v času državljanske vojne, ko je konjenica postala udarna sila armade, je dubrovski žrebčarna doživela nov razcvet. Na domačih in tujih hipodromih je bilo pogosto slišati imena »zvezd« iz Dubrovke Dveletna okupacija Ukrajine med zadnjo vojno pa je žrebčarni nanosila hud udarec, Nemci so slovite žrebce odpeljali v Nemčijo. Tam so jih, v angleški zasebni coni, po vojni tudi večje število našli in na vztrajne zahteve sovjetskih oblastí vrnil nazaj v Dubrovko.

Žrebčarna si je kmalu priporila nekdanjo slavo. Danes sodi med stotine sovjetskih konjarni v peterico najboljših: skupaj s hrenovski blizu Voroneža, ta je letos praznovala dvestoletnico, moskovsko, smolensko in aleksandrovsko.

Duša žrebčarne je Inessa

nastopov v tujini na zasluženem počitku. V svoji tekmovalni karieri je Dubrovki prisluzili 8.000 francoskih frankov, 13.600 švedskih kron, 3.500 danskih kron, 7.500 mark NDR, 3.300 zahodnonemških mark, 1.800 finskih mark, 3.300 nizozemskih guldenov in 16.725 rubljev. Skupno kakih 600.000 din!

Granitovega sina so prodali na Pismo, kjer je postavila rekorde, hči pa je rekorderka Sovjetske zveze. Zato ni čudno, da so dubrovski žrebce nedavno prodali na Češkoslovaško in v NDR po 12.000 rubljev, kobile pa po 6.000. Tudi zmazjena dubrovška sperma se za drag denar prodaja na tujem. Sicer pa gre letno v izvoz iz Dubrovke 10 do 15 poldrugo leto starih žrebcev, ki navzgor žrebčarni 60 in več tisoč rubljev.

»Ptica trojka«

Ta čas imajo v Dubrovki kakih 600 žrebcev, sivo lisastih orlovskih in temno rjavih, pa tu, lesketajoče se črnih ruskih dirkačev. Letno vzreje kakih 100 mladih žrebcev, ki jih nato do njihovega drugega leta vzgaja doma: z njimi se ukvarja cel štab domačih jezdecov. Nato jih pošljejo uriti na največje sovjetske hipodrome, moskovski, kijevski, harkovski in odeskí.

Konjski šport je v Sovjetski zvezi velika strast. Zelo razširjene so konjske stave, ki jih sklepajo na dirkah. Trenutno dirka po velikih sovjetskih hipodromih nad 120 dubrovskih žrebcev. Žrebčarna jih ni prodala, ampak le posodila za dobro petih, šestih, sedmih let, torej za čas, ko dosega najboljša rezultata. Kobile se vračajo v domačo žrebčarno že prej.

Inessa Valk nas je popeljala na prostrano, sončno zeleno stepto, obkrajeno s soncem. Tu smo smeli zajahati iskre dubrovške konjske stave, popeljati s tisto hitro sovjetsko trojko, ki je v preteklosti toliko burila ki Rusom. Trojka s kraguljci, tista »ptica trojka«, o kateri je pisal Gogolj, ki »drvi, drvi — in jo že vidiš v daljavi, kako praši in vrta skozi zrak...« TIT DOBERSEK

S privatno vojsko, zunaj in nad zakonom

Meč in blagajna v eni roki

Ameriški predsednik Ford že ima tisto, česar so se ustanovitelji ZDA najbolj bali

Od našega newyorškega dopisnika

NEW YORK, oktobra — Najprej so preganjali vohunsko organizacijo, potem novinarje, zdaj pa ne preganjajo nikogar več. To je kratke, pa tudi dovolj natančen opis začetka, poteka in konca preiskave o dejavnosti CIA, ki sta jo vodila dva kongresna komiteja. In potem je eden izmed njih prav tako brez končnega izida preganjal televizijskega komentatorja, ki je del najdb objavil v newyorškem tedniku Village Voice.

Daniel Shorr, komentator televizijske mreže CBS, ki so ga odpustili, ni hotel razkriti komiteju predstavniškega doma, kdo mu je dal gradivo za objavljeni članek v newyorškem tedniku. Dejal je, da tega ne more storiti, ker bi s tem ogrozil veliko zdajšnjih in jutrišnjih kolegov pa tudi splošnost tiska, da pride do informacij. Zaman, so sklenili kongresniki, potem ko so potrošili 150.000 dolarjev za to, da so najeli detektive, ki naj bi zasledili nekaj sto zveznih uslužbencev in poiskali vir informacij. Nam sam, namreč zvedeti, koliko vohunska organizacija zasluži in kako je prekosila lastnega delodajalca, pa se je zagotovo povsem izgubil v tem dvojni med oblastjo in tiskom.

Večina komentatorjev se strinja, da je CIA pravi zmagovalac v tem primeru, saj sil na vrhu in okrog vrha oblasti v Washingtonu. Zakaj razprave o CIA in FBI, ki so jih začeli po vatergatski aferi, so bile pravzaprav poizkus, da razni in do neke mere konkurenčni krogi moči v samem vrhu ZDA ponovno označijo meje svojih pristojnosti. S tem je bilo spet oživljeno upanje, da bo institucija »imperialističnega predsednika«, to je ten-

denca, ki se je razmahnila pod Nixonovo vlado vrnjena v ustavne meje. Dejstvo, da sta predsedniku in vohunski organizaciji kongresna komiteja prižgala zeleno luč, da v imenu narodne »varnosti« nadaljujeta dozdajšnji pot, si razlagajo kot poraz tega upanja.

»Levo« usmerjeni krogi, to je del meščanske inteligence, ki je najbolj zavzel za to, da bi ameriški sistem deloval tako, kot je bil zamišljen, so zaradi tega izida skrajne vzemirjeni. Ti krogi opozarjajo, da so se ustanovitelji te dežele in avtorji njene ustave najbolj bali, da se bo ameriški sistem izrodil v vojaško diktaturo. Tako menijo tudi ustavnogodovinar in profesor Henry Commager. Ker so dobro poznali zgodovino evropskega feudalizma, so se bali, da se kateri izmed bodočih ameriških predsednikov ne bo dokopal do zasebne vojske in skupaj z njo zavladal nad zakonom in zunaj njega ter nadzora kongresa. »Blagajna in meč ne smeta biti v isti roki«, je zapisal slavni George Mason, avtor prvega osnutka zakonodaje. Ameriška ustava se zato skrbno čuva, da ne zamenja oblasti nad dolarjem z oblastjo nad orožjem; kongres se mora ukvarjati z blagajno, predsednik z izvršno oblastjo, poveljevanje vojski pa je v mejah obeh.

Potek in izid preiskave o dejavnosti CIA in FBI daje prav tistim, ki menijo, da je »obveščevalna skupnost«, kakor jo lepše nazivajo, iz tega dvoboja izšla z neokrnjeno močjo.

Začelo se je spektakularno: vsak dan je eden izmed obeh komitejev, senatskemu je predsedoval Frank Church, komiteju predstavniškega doma pa Otis Pike, odkril škandalozna razkritja. Nekatera izmed njih so bila, razumljivo, samo uradna potrditev bolj ali manj znanih akcij CIA, starih ali novejših, ki so zadevale Kubo, Iran, Dominikansko republiko, Čile, Italijo, Laos in druge. V dveh desetletjih je CIA po nekaterih izraču-

nih izvedla okrog 900 »tajnih akcij« širom po svetu, akcij, ki so po mnenju senatorja Barryja Galdwaterja iz Arizone »alternativa vojni«, osuplim intelektualcem in kritikom pa povod za vprašanje: »Ali je vojna zares bila alternativa v vseh primerih?« Tisk je največ prostora posvetil »velikim dejanjem« CIA, zamišljenim ali pa izpeljanim, ki so bile vredne, »da bi jih posneli za televizijske serije«. Mednje sodi načrt, da bi čevlje Fidela Castra prepočili s kemikalijo, ki bi povzročila izpadanje brade, s tem pa bi privlačnost kubanskega revolucionarja širom po svetu bila oslabiljena. Zvezo med predsednikom Kennedyjem in prijateljsko nedolgo ubitega vodja čikaške mafije so prav tako na široko izrabili, verjetno kot del boja v podzemlju za odrom ameriških predsedniških volitev. CIA sicer nikoli ni bila ujeta in flagrantni pri atentatih na politike v tujih deželah, četudi ni ostala skrivnost, da so orožje, denar in druge spodbude prihajale prav od nje. Dokazana je tudi povezanost, ki je vsaj za bogato Ameriko precej šokantna, da so imenitni gentelmani CIA sodelovali z veliko manj imenitnimi voditelji mafije. In prav tu izginjajo priče. Najprej je bil ubit eden izmed voditeljev mafije, ki je bil vpleten v načrt uboja Fidela Castra, nedolgo tega pa so v morju pri Karibih našli tudi truplo Franka Rossellija, drugega ključnega mafijaša v tem načrtu.

Težko verjamemo, da je s tem izpovedan tudi najmanjši del vse zgodbe o CIA. »Imel sem vtis«, je dejal eden od sodelavcev senatskega komiteja za preiskavo, »da se CIA nasproti nam obnaša tako, kot bi se vedla pri operacijah v tujih deželah, ustanovili so oddelek za kongres, kakršnega imajo, na primer, v Grčiji ali Vietnamu.« In končno je ključno dejstvo, da so kongresniki in senatorji med to preiskavo morali strinjati prvič, da bodo dobili samo tisto, kar bosta

CIA in Bela hiša odločila, da lahko dobijo, in drugič, da bodo od svojih najdb objavili samo tisto, kar bo republikanska administracija določila »za neskladljivo nacionalnim interesom«. Po izjavi članov teh komitejev so raziskovalce spretno izgrizali raziskovanci. »Centralna obveščevalna agencija«, je rečeno v poročilu komiteja, »je omejila komiteju dostop do pomembnih podatkov... odbili so zahtevo komiteja, da dobi na vpogled dosjeje in dokumente.«

Oba komiteja sta nedvoumno potrdila pravi status CIA. »Narodni obveščevalni sistem je stalen in trajen del naše vlade, je sistem, katerega

Frank Church iz Idaho, neuspešni tekmeč za predsedniško imenovanje, je vodil senatni komite v preiskavi o dejavnosti CIA

vrednost je dokazana,« piše na začetku poročila komiteja predstavniškega doma, ki je, medtem ko je testiral učinkovitost vohunjenja v šestih letih velikih mednarodnih dogodkih, dokazal, da je ta učinkovitost pravzaprav skrajno problematična. V poročilu komiteja o »tajnih akcijah CIA« je rečeno, da se le-te sprejmejo »izjemna dejanja«, ki v nobenem primeru ne smejo biti prikrivane za dejanja, ki so nasprotna ameriškim načelom. Prav to si razlagajo kot privolitve kongresa, da CIA nadaljuje tako kot do zdaj. »Nikakor jim ne morete nekaj odobriti, potem pa jih kritizirati, ker svojega dela niso sposobne opravili,« meni avtor nekega komentiranja.

Raziskava se je, kot je znano, končala s preiskavo tega, od koga so newyorški časopisi dobili poročilo komiteja predstavniškega doma, za katerega je bilo odločeno, da se ga ne objavi.

O razlogih takega izida krožijo različna mnenja. Po enem je uboj agenta CIA v Atenah služil kot uspešno ustvarjanje napetega vzdušja. Gerald Ford je na primer, o raziskovanju dejavnosti obveščevalne agencije govoril kot o »protidržavni dejavnosti«. Po mnenju drugih je CIA spretno podtikala informacije, tako da je izhajala s stališča, da je najboljše nekaj priznati, prikriti pa tisto, kar je najbolj pomembno. Nekatere razlage pa gredo tudi globlje. »Med demokratske stare garde v kongresu in republikanske Bele hiše je nekakšen tihi dogovor, da se ne uresniči nobena reforma,« piše I. F. Stone, ko pojasnjuje, da CIA za ZDA in ameriško lastnino ter interese izpolnjuje v tujini enake naloge, kot so jih nekdanj opravljal mornariška pehota in agenti State Departmenta, ko so »plačevali račune na National City Bank in združenja, ki se ukvarjajo z nafto, bananami ali sladkorjem«. Po tej tezi se vimperiju ne more vladati brez tajnosti, ZDA pa so glede na obdobje ameriške mornariške pehote postale razširjeni imperij.

Ne glede na vse to se zdi, da so si v samem vrhu ameriške politike v boju za podelitev moči tekmujoče skupine prizadevale, da bi po aferi Watergate nekaj moči Bele hiše pripadlo tudi kongresu.

To prizadevanje se je, kakor kaže, potek in izid preiskave o dejavnosti CIA, za zdaj izjalovilo. Analitiki kažejo na bistveni točki, v katerih se je kongres odpovedal svoji pristojnosti. Prvič, samo kongres je pooblaščen za upravljanje z zveznim denarjem, toda videti je, da njegovi komiteji niso uspeli razjasniti niti tega, kolikšen je pravzaprav dohodek CIA (po komiteju predstavniškega doma se ta dohodek giblje na leto okoli 12 milijard dolarjev namesto uradno odobrenih 3 milijard). Drugič, s tem ko kongresniki in senatorji privolijo, da razpravljajo o zadevah in podatkih, ki jih je izbrala CIA, so se odrekli svoji ustavni pravici do nadzora vseh organov izvršne oblasti.

Tako stanje je po mnenju kritikov grožnja ne sam za notranjo ureditev ZDA, ampak tudi za zunanje politične interese. Ni naključje, pravi I. F. Stone, da je preiskava v Churchovem komiteju pokazala, da FBI porabi nekajkrat več denarja in da ima nekajkrat več agentov za nadzor levičarske organizacije kot za pregon mafije; »to je instinktivna obramba lastniških interesov skupin, ki to doživljajo kot grožnjo imovini«. Po svetu, pravijo kritiki, pa so ZDA tako zelo osvojevane prav zaradi dejavnosti njihove tajne službe, ki ni bila uspešna ne v nadvse pomembnih, pa tudi ne v manj pomembnih zadevah, kaj še

le, da bi dorasla mitu, ki si ga je ustvarila sama o sebi.

»Obveščevalna dejavnost«, je, tako je videti, v tem boju za podelitev moči v Washingtonu, pripravljena storiti nekatere korake, vendar le, kar zadeva domači teren. Nedavno so objavili, da bo FBI prenehala nadzorovati trockistično socialistično delavsko stranko, v štab katere so vladni agenti nešteto krat vplivali. New York Times je objavil, da so za ta dejanja, ki niso pripeljala niti do enega uspeha, porabili veliko zveznih dolarjev in na tone popisanih poročil. »Skoda, bili so tako blizu,« cinčno komentira ta newyorški časopis vest, da bo FBI prenehala preganjati to levičarsko organizacijo.

Glede oblasti nad tajnimi operacijami v tujini pa za kongres ni nobenega upanja. Bela hiša ima za to svoje dovolj spretno odvetnike. Tako profesor Eugene Rostow podpira predsednikovo pravico, da »vodi tajne operacije« v tujini, ker je predsednik, ker je edini pooblaščen organ naroda za odnose s tujino in ker je vrhovni komandant oboroženih sil. Drugi razlagalci ameriške ustave pa poudarjajo, da se predsednikova ustavna pooblastila glede na odnose z drugimi narodi nanašajo na komuniciranje, da je samo kongres pooblaščen za razglasitve vojne, senat pa, da sklepa dogovore, in da CIA ni armada. V poštev ne pride tudi teorija o »samooobrambi« kajti Čile, Kuba, Kampučija ali Vietnam niso napadli ZDA. Prof. Commager pravi, da je predsednik kot izvršni organ pooblaščen, »izpolnjevati zakone, samo zakon«, ne pa tudi svoje ocene o narodni varnosti.

Ena izmed razlag pravi, da je umik kongresa posledica strahu pred CIA, »strahu, kakršnega so kongresniki imeli pred Edgarjem Hooverjem, šefom FBI«. Vendar nekateri vseeno pričakujejo, da se bo dvoboj nadaljeval po volitvah in da bo demokrat v Beli hiši, če bo zmagal Carter, bolj naklonjen drugačni ureditvi odnosov med kongresom in predsednikom glede na »obveščevalno skupnost«.

Incident, lahko bi mu reči tehnični, ki se je zgodil med televizijskim dvobojem Forda in Carterja, pa vsaj simbolično ne kaže na uresničitev tega upanja. Zgodilo se je, da je obnebel glas prav tedaj, ko bi moral Jimmy Carter odgovoriti na vprašanje o CIA in FBI. Malo pred njim je Gerald Ford izčrpano odgovoril na isto vprašanje: Ni treba, da se kongres meša v to, predsednik ureja to z odloki, imamo tudi dobrega direktorja CIA in FBI itd. Jimmy Carter pa je uspel reči samo, da je tu »dovolj državnih skrivnosti in malo spoštovanja pravic ameriških državljanov«. Potem pa, ko je bil glas spet vzpostavljen, demokratski kandidat za predsednika ni bil več pripravljen govoriti o tem.

Dragiša Bošković

OBNOVA POSOČJA

Prvi „likof“

V Breginju in Podbeli je prvih 21 hiš pod streho — Obnova lepo napreduje

NOVA GORICA, 6. okt. — Naktičje je nočelo, da je bil sinoči pogovor štaba za ureditev montažnih hiš v Posočju z nadzorniki del v Kobariду v prvem večnamenskem montažnem objektu prav takrat, ko so delavci anhovskega Salonita in prevozniki različnih podjetij v Podbeli slavili prvi „likof“.

Iz vasi Podbeja je izgnala zadnja ruševina. Ostala je le hiša na začetku vasi, ki jo je moč popraviti in znanomcem dokazati, kakšno je bilo do potresa podbejsko stavbarstvo, tako imenovano stavbarstvo benečijsko-slovenskega tipa.

O tem so med drugim govorili tudi na današnji seji medobčinskega odbora za odpravo posledic potresa v Posočju v Novi Gorici. Na njej so potrdili dogovor med republiko in pokrajinskim zavodom za spomeniško varstvo in tolminkim odborom za odpravo posledic potresa da bi kazalo poleg ene podbejske hiše, še štiri breginjske in dve kobariške zavaru vati pred propadom. Nositelca te naloge sta kulturna skupnost in zavod za spomeniško varstvo. Če denarja za obnovo teh hiš ne bo dovolj (obnova štirih breginjskih hiš je veljala okoli 2,3 milijona dinarjev), se bodo o gnotnem prispevku dogovarjali v okviru medobčinskega potresa odbora.

Sodeč po današnji razpravi pa ta odbor v pravem po menju besede nosi ime celotnega Posočja.

„Potres se ni nihal na občinah, je poudaril Milan Vižintin, predsednik medobčinskega odbora, „am pak je po dosedanjih ugotovitvah na pobočju Čavna poškodoval 88 stanovanjskih hiš. Še pred septembrskim potresnim sunki je bila škoda v ajdovski občini ocenjena na zasebnih hišah za okoli dva milijona dinarjev.“

Zato so sprejeli dogovor da prizadevanje v ajdovski občini omogočijo enake pogoje, kot jih imajo ostali v Posočju. Če Narodna banka ne bo dala soglasja za izplačilo potresnega posojila prizadevanje.

PETER POTOČNIK

Vince bo letos sladko

Vinogradniki na Koprskem pričakujejo, da bo grozdja letos za petino več kot lansko leto — Skropili so celo devetkrat in grozdje je zdravo

KOPER, 5. okt. — Na Koprskem letos pričakujejo nadpovprečno letino. Računajo, da bodo v trgatvi, ki so jo začeli že 20. septembra in bi trajala do 20. oktobra, natrgali 20 odstotkov več grozdja kot lani. Zlasti so zadovoljni s kakovostjo grozdja — trgajo zdravo grozdje z visokim odstotkom sladkorja, zaradi česar se jim obeta tudi zelo dobro vino.

Vinogradnikom vreme ni preveč nagajalo. Poudarjajo, da bi lahko bila letina še boljša, če ne bi bilo suše in kasnejše preobilne moče, vendar so kljub temu zadovoljni. Več težav so imeli z zaščito proti boleznim in škodljivcem, ki so se jim postavili v bran z devetkratnim skropljenjem, medtem ko v normalnih letih skropijo samo štirikrat. To bo pridelalec sicer nekoliko podražilo, vendar je grozdje zdravo, kar pomeni tudi dobro vino, so povedali v koprski Agrarii, ki ima 380 hektarov lastnih rodnih vinogradov in si letos obetajo okoli 350 vagonov grozdja. Razen tega računajo še na okoli 20 do 30 vagonov grozdja iz kooperativne proizvodnje in 70 do 80 vagonov iz območja KZ Lucija in Izola. Z odkupom letos ne bo težav kot zatrujejo v kleti. Pred kratkim so namreč razširili vinsko klet še za 200 vagonov, tako da znaša sedaj skupna zmogljivost kleti že 530 vagonov. To pa naj bi bilo kljub uspešni obnovi za nekaj časa dovolj.

Na Koprskem, kjer imajo po statističnih podatkih še okoli 1600 hektarov vinogradov, so še precejšnje rezerve. Doslej so obnovili nekaj manj kot polovico vinogradov. Lepe uspehe so dosegli pri obnovi lastnih vinogradov, saj se z 380 hektari uvrščajo med največje družbene pridelavalce grozdja v Sloveniji. Precej so zanežarili obnovo na zasebnem sektorju, kjer so še največje rezerve. Več pozornosti tej obnovi so dali šele pred tremi leti, ko so obnovili prve vinograde tudi v kooperaciji.

Posebnost tega vinorodnega okoliša je tudi v tem, da so se odločili za štiri sorte grozdja. Večji del pridelka — okoli 80 odstotkov odpade na rdeče sorte, refošk, merlot in kabernet, 20 odstotkov pa na belo sorto malvazijo. Ožek sortni izbor je bil tudi prvi korak k boljši kakovosti vin, s katero se koprski vinogradniki lahko pohvalijo. Doslej so za svoja vina prejeli številna priznanja. Na mednarodnem vinogradniškem vinarskem sejmu v Ljubljani so pred štirimi leti prejeli za merlot najvišji naziv šampion. Priznanja so prejeli tudi na letosnji razstavi svetovnih vin — najvišjega velika častno diplomu z veliko zlato medaljo in sicer za lamski merlot. Sicer pa v kleti dajejo največ na priznanje potrošnikov, ki bi spili še več njihovih vin, če bi jih imeli.

RAJKO OCEPEK

Pred novim podvigom Hidromontaže

Mariborska Hidromontaža se bo lotila del v Nigeriji — Novo priznanje

MARIBOR, 7. okt. — Delavci EM Hidromontaže opravljajo montažna dela pri številnih energetskih in drugih objektih v deželah v razvoju. Sedaj je Hidromontaža sklenila pogodbo z zahodnonemškimi koncernom AEG za izvajanje montažnih del na termocentrali Warri na ogromnem kompleksu rafinerije, ki jo gradi italijanska družba Snam Progetti. Delavci mariborske Hidromontaže so namreč za firmo AEG v okviru poslovnega sodelovanja že zgradili vrsto plinskih central v Libiji, Iraku, Siriji, Jordaniji, Bahreinu in v Jugoslaviji.

Ze letos bo prva skupina mariborskih strokovnjakov začela v Nigeriji pripravljati vse potrebno za odpiranje gradbišča. V prihodnjem letu pa bo pri montaži sodelovalo blizu 90 kvalificiranih strokovnjakov, varilcev in monterjev. MARJAN KOS

Radar vodi rakete

Na Goriškem bodo postavili 80 raketnih izstrelišč — Varstvo za 3 tisoč ha vinogradov — Naša tehnologija

LJUBLJANA, oktobra — Slovenski in furlanski vremenoslovci in gospodarstveniki so se pred nedavnim dogovorili, da bodo na Goriškem na obeh straneh državne meje zgradili raketni sistem 80 izstrelišč za obrambo pred točo, s čimer bodo pred umno zaščiti vinograde, sadovnjake, vrtove in njive na naši in italijanski strani. Obrambni sistem naj bi začel delovati 1978. leta.

Celotni mženirung za postavitev tega sistema bo po dogovoru prevzel Meteorološki zavod SR Slovenije, kar je po besedah dipl. inž. Milana Borka, direktorja tega zavoda, lepo priznanje italijanskim sosedov naši tehnologiji in znanju.

Pobuda za moderno organizirano obrambo pred točo na Goriškem je pred leti prišla iz vrst slovenskih in furlanskih vinogradnikov ter kmetov, ki so bili že prevečkrat ob pol ali ob ves pridelku grozdja, sadja in drugih kultur.

Predvideni raketni sistem bo zajel širše območje na italijanski strani med Gorico in Cedadom, Goriška Brda, Novo Gorico z okolico, Vipavsko dolino in del sežanske občine. Tako na italijanski kot naši strani bodo postavili po 40 izstrelišč in jih opremili z dvostopenjskimi raketami, ki so zaradi daljšega doleta učinkovitejše.

Na hribu nad Rafutom, tik nad meddržavnim prehodom v Ružni dolini, bodo zgradili radarso središče, ki bo bedelo nad nevihtnimi oblaki in s pomočjo računalnika usmerjalo nanje rakete z izstrelili.

Vsako izstrelišče bo v radijski zvezi s centrom nad Rafutom, ki bo na podlagi radarских opazovanj in podatkov iz računalnika natančno usmerjal rakete v središče nevarnih oblakov. Doslej pri nas znane rakete so dosegale višino do štiri tisoč metrov, kar je bilo marsikdaj premalo, da bi zares odvrnili nevarnost, nove dvostopenjske pa bodo imele še enkrat večji dolet — do osem tisoč metrov.

Celotna naložba, ki si jo

bosta obe deželi delili v razmerju 50:50, bo veljala nekaj nad 10 milijonov dinarjev, ter bo doživela še dogovor na državni ravni.

Italijanski sosedje so del denarja v ta namen že zagotovili, medtem ko so uporabniki na naši strani, in sicer ajdovski, vipavski in novogoriški občine, v vinarstvu, gradnji, podpirali družbeni dogovor o vzpostavitvi, financiranju in vzdrževanju tega obrambnega sistema proti toči. Izvajalec in vodja obrambnega sistema na obeh straneh meje bo, kot rečeno, slovenski meteorološki zavod. Samo na naši strani bo s tem raketnim sistemom obvarovali nad tri tisoč hektarov vinogradov — 758 ha v ajdovski, 455 v sežanski (samo del vseh) in 2006 ha v novogoriški občini. Nedvomno veliko korist si od raketne obrambe lahko obeta tudi sadjarji, saj je v ajdovski občini 80 ha plan-taz sadja, v novogoriški 748 ha in v sežanski 114 ha. Vremenoslovci ob tem poudarjajo, da bo sistem obva-

Nenehen napredek

Naša elektronska industrija smelo posega na področje mikroelektronike — Mik zanj: kalkulatorji, ročne ure

LJUBLJANA, 7. okt. — Ne le strokovnjak, temveč tudi povprečen reden obiskovalec razstave »Sodobna elektronika« na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odkriva na njih vsako leto kopico novosti, ki zgovorno potrjujejo, da se razvoj elektronike tako v svetu kot pri nas nenehno krepi in širi na vsa področja človekove dejavnosti.

Za strokovnjake je vsakoraz najzanimivejši ogled dosežkov na področju proizvodnje materialov in sestavnih delov za elektronske naprave, saj jim prav ti dosežki nakazujejo nove možnosti nadaljnjega razvoja proizvodnje novih, še popolnejših naprav, tako na področju merilnih naprav, opreme za avtomatizacijo proizvodnih postopkov, telekomunikacij, računalništva, profesionalnih elektronskih naprav, radiotelevizijske tehnike, pa tja do izdelkov zabavne elektronike. Letošnja razstava nam preprosto dokazuje, da je naša elektronska industrija smelo usmerila težišče svojih razvojnih prizadevanj v osvajanje najsoodnejših postopkov za proizvodnjo kakovostnih materialov in sestavnih delov, ki

smo jih doslej zlasti za profesionalne elektronske naprave uvažali. Kompleksna integrirana vezja, izdelana v PMOS tehnologiji, kompleksna integrirana vezja, izdelana v tanakoplastni hibridni tehniki, debeloplastna hibridna vezja, ki jih razstavlja Iskra na svojem osrednjem razstavnem prostoru, opozore tudi nestrokovnjake na uspešen prodor strokovnjakov Iskre in ljubljanske fakultete za elektrotehniko na področje sodobne mikroelektronike. Primeri monolitne ga LSI integrirane vezja, ki vsebuje na površini, 228 x 2,9 mm kar 2143 tranzistorjev, nakazuje tudi nestrokovnjakom, kako pomembna postaja miniaturizacija in integracija sestavnih delov v sodobni elektronski proizvodnji.

Čeprav povprečen obiskovalec ne more oceniti izrednega napredka na področju proizvodnje merilnih instrumentov, ki jih predstavljajo številni tuji in domači razstavljalec, pa vendarle lahko opazi, da se z razvojem mikroelektronike pojavljajo čedalje manjši in priložnejši instrumenti za univerzalne in najprecejšnejše laboratorijske meritve najrazličnejših merilnih veličin. V enako smer se razvijajo tudi najrazličnejše regulacijske naprave, namenjene za vodenje in nadzor proizvodnih postopkov ali naprav v vseh vejah proizvodnje. K tem velja dodati še številne naprave za krmiljenje strojev, Iskrino pravico za elektronsko tehtanje in doziranje. Končanje naprave za nadzor obratovanja elektroenergetskih naprav, naprave za malo avtomatizacijo iz Unisove tovarne opreme Rog, Tegradeve iskralce neugotovljenih žil in naprave za elektronsko kontrolo kablov, Tesline naprave za urejanje cestnega prometa itd.

Letošnja razstava tudi ka-

že, da postajajo za naše proizvajalce izredno zanimivi tudi elektronski kalkulatorji, teletipniji in elektronske ročne ure. Razen že starega znanca, bujskega Digitrona, nam tokrat predstavljata različne izvedbe elektronskih kalkulatorjev tudi zagrebški RIZ in niška elektronska industrija, vrsto najsoodnejših teletipnirjev razstavlja niška EI in bujski Digitron, ročne elektronske ure predstavljata Digitron in zagrebški RIZ (in nove tovarne v Kutini), kristalno matično stensko elektronsko uro pa kot novost v svojem proizvodnem programu razstavlja tudi Iskra.

Za konec velja omeniti še nekaj novosti s sejma, ki privabljajo največ obiskovalcev: ultrazvočno čistilno orodje in napravo za zavarovanje muzejskih eksponatov, izdelka Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko, izdelki iz mikroliva banjalškega Čajevca (ki ne terja jo kasnejše strojne obdelave), UHF in VHF pretvorniki ter ojačevalniki moči iz ljubljanskega IMP, svetlobni regulatorji iz Iskre in niške EI in prav gotovo bi jih lahko našli še nekaj iz bogate izbire izdelkov za široko porabo, pred katerimi je vselej gneča.

ZDRAVKO STEFANČIČ

BERITE REVIVO DAN!

Seizmološka znanost

Stopnje in površina

Čas je še vedno skrivnost

Najnovejši seizmološki zemljevid Jugoslavije kaže, da je deset odstotkov ozemlja takega, da so močni potresi 9. stopnje, na 29 odstotkih potresi 8. stopnje, na 41 odstotkih ozemlja potresni sunki 7. stopnje in na 20 odstotkih vse Jugoslavije potresi 6. stopnje. Z drugimi besedami, 80 odstotkov jugoslovanskega ozemlja ogrožajo morebitni močni potresi, za prav tolikšno površino je treba upoštevati pri gradnji posebne okoliščine.

V slabih šestih mesecih je vrsta nesreč prizadela ljudi. Planet Zemlja, o katerem smo vsi verjeli da je v glavnem že prišel k pameti, je spet nagubal svoje čelo v nevarno spako. Prvi udarec je maja zadela Furlanijo (Julija), velika škoda v Uzbekistanu, potresi v Kanadi, ZDA, na Filipinih v Britaniji in na Japonskem. Tla v Sloveniji se še niso umirila. Francoski profesor Robert Bruce z Guadalupe, kjer preučuje nenadni izbruh vulkana Soufrier, sporoča: »Smo priče svetovne seizmične krize.«

V zadnjih desetih letih smo pri raziskovanju zemeljske skorje zabeležili epohalna odkritja. Smo pričeli dramatičnega tektonologija katastrofe in načina, da bi jo predvideli ali omili. Korist od tega je lahko neprecenljiva: potres je bil vselej ena od najbolj skrivnostnih katastrof, pogosto tudi najbolj tragična.

Odkritja britanskega znanstvenika Nigela Colderja so še nova, vendar pa že sodijo v seizmološko klasiko. Njegova razlaga potresov in procesov v zemeljski skorji izhaja iz odkritja, da ta skorja ni cela, iz enega kosa tako kot jasnica lupina. Naš planet je v svoji notranjosti še z več delov, plošč, ki je sestavljena iz več delov, plošč, ki plavajo kot ledeni gore po vodi. Izkazalo se je, da so robovi teh plošč najbolj ogroženi in najbolj izpostavljeni potresom. Potresi pa poenostavljajo, ko te plošče zadenejo druga od druge. Vrhu tega iz zemeljskih globlin nenehno vrta nov material in potiska te plošče narazen. Jih plošč zemeljske skorje: ameriška,

Po Colderjevih besedah je šest večevroazijska, afriška, indijska, pacifiška in antarktična. Razbrazdane so z razpokami, globokimi tudi 50 kilometrov, meritve pa so pokazale, v katero smer plavajo in s kolikšno hitrostjo. Afrika se od Južne Amerike oddaljuje vsako leto za nekaj centimetrov, ter se približa Evropi, pod Sredozemljem. Atlantik se širi, ker se Azija in Severna Amerika približujeta. Pri tem ameriška celina zadeva na zahodnem robu ob pacifiško ploščo; tako si razlagajo potrese v Peruju. Čilu, Ekvadorju in Kaliforniji. Razpoke med ploščami niso vselej vidne tako kot v Kaliforniji. Prava meja med Evropo in Ameriko teče po dnu Atlantika.

Kontinentalne plošče se premaknejo le za dva do osem centimetrov na leto. V kozmičnih merilih so te hitrosti fantastične — čez milijon let bo iz sredine Sredozemskega morja pogled visok gorski masiv. Atlantida bo izplavala Mase, ki se pomikajo, so velikanske. Tako se dogaja, da energijo, ki se sprošča ob potresih, merimo v milijonih atomskih bomb.

Mnogi znanstveniki so opozarjali na zanimivo koincidenco med začetkom podzemeljskih jedrskih eksplozij in pogostostjo petnajstih letih. Potiski s francoskimi jedrskimi bombami v Pacifiku so povezali s potresi v Peruju leta 1966 in 1970, ki soma v Peruju sledila. Glede tega sta neposredno sledila. Glede tega sta strokovnjaki še niso edini.

Ameriška vojska se je leta 1961 želela znebiti večje količine zelo nevarnih bojnih strupov. Te materije so raztapljali v vodi in zastrupljeno vodo spuščali v vrtno 3700 metrov globoko nekje v Koloradu. Potres srednje jakosti, ki je leta 1967 prizadel Denver, pripisujejo vplivu bel odplak v podzemeljske plasti. Profesor James Baerly je leta 1970 ponovil poskus in izrazil manjši potres na nenasieljenem območju. Ta ugotovitev je morda prelomnica v zgodovini človekovega odnosa do potresov.

»Režo je treba obložiti,« pravi Nigel Colder. No podobnih ugotovitev o tem, kako naj bi preprečili ali omili potres, je prišla tudi skupina znanstvenikov, ki je z ladjo raziskovala dno Sredozemlja. Na morskem dnu ležijo debele plasti soli, ki najbrž pre-

krivajo najbolj bogata najdišča nafte na svetu. Zaradi nafte je dno med Afriko in Evropo nestabilno, če bi to nafto začeli črpati, bi se obe celini približevali hitreje, hkrati pa bi bilo tudi več možnosti za katastrofalne potrese, meni profesor Carl Vesel z univerze v Katani. Naftnim vrelcem pripisujejo tudi potrese v Iranu in Severni Afriki (Maroko in Tunizija). Po mnenju nekaterih bi potrese preprečili, če bi vrtnice zapolnili z vodo.

Po trditvah nekega ameriškega geologa bi voda lahko rešila tudi zahodno ameriško obalo pred katastrofalnim potresom, ki ji grozi. San Francisco je bil porušil 18. aprila 1906 do tal. Potres je opustošil pas vzdolž 2000 kilometrov dolge razpoke San Andreas, kjer se po Colderjevi teoriji stika ameriška in pacifiška plošča. Pacifiško območje je najbolj ogroženo na svetu: 60 odstotkov vseh potresov in 80 odstotkov vse energije, ki se ob tem sprošča, prizadene to cono. Leta 1982 bo prišlo do pomembnega kozmičnega dogodka, ki se ponavlja vsakih 179 let: veliki planeti iz sončnega sistema bodo v isti liniji. Gravitacijska polja v sistemu se bodo spremenila in utesnjeni pritiski do neznatnih deformacij zemeljske skorje, ki lahko povzročijo hude tektonske motnje na krajih, ki so že vzele za potrese, kot na primer zahodna obala ZDA in Japonska. Znan astrofizik John Gribbin in fizik NASA prof. Plagemann sta opravila vrsto meritev in izračunov ter ugotovila, da grozi nevarnost potresa, ki bi se udeležil meriti s tistim iz leta 1906.

Eden od znanstvenikov predlaga, da bi se rešili pred grozečo katastrofo z vodo. Po njegovi zamisli naj bi hud potres, ki ga je pričakovati, razbili na vrsto manjših, kontroliranih. Tega naj bi se lotili tako, da bi izkopali 500 vrtn in postavili črpalke, ki bo vsakemu signalu — opozorilu na premikanje zemeljskih plasti — preprečile podzemlja, spuščale vodo v notranjost in jo zatem spet izčrpavale. Voda naj bi prepajala stene in plasti bi se tako usedale počasneje. »Po desetih letih bi razpoko utrdili,« meni znanstvenik. Uresničitev takega načrta bi stala približno 500 milijonov dolarjev, kar je malenkost, če stroške

primerjamo s škodo, kakršno povzroče potres.

Največ, kar lahko moderna seizmologija stori, je, da predvidi kraje potresa. Čas je še vedno skrivnost. Toda tudi pri tem napredujejo. Najdlje so prišli Kitajci. Leta 1974 so opazili, da se guba teren v pokrajini Hai Ceng, kar je zanesljivo znamenje bližnjega potresa. Ocenili so, da bo potres najpozneje čez leto dni. Lotili so se raziskav. Deset tisoč strokovnjakov in sto tisoč amaterjev je merilo zemeljsko elektriciteto, magnetna polja, radioaktivnost, opazovali so živali in rečne izvire ter vodo v vodnjakih. Junija 1974 so zasledili povečano radioaktivnost v vodi in spremembe v magnetizmu. Potres je bil seizmološke postaje. V začetku zime so pozornost zbudile kače, ki so lezele iz zemlje.

kjer naj bi prezimile. Kmalu zatem so se vznemirile tudi ribe, pa mačke, miši in psi. Zabeležili so manjše potrese. Vsi podatki so se jemali in 4. februarja opoldne je bil splošen alarm. Prebivalstvo je zapustilo hiše na dan, ko je ob 19.36 prišlo do potresa 7.3 stopnje po Richterjevi lestevici (močnejši od skopskega in banjalškega). Podrlo se je 90 odstotkov hiš, žrtev je bil razen ene poškodbe ni bilo. Nikoli v zgodovini ni tako močan potres v tako gosti naseljenem kraju terjal manj žrtev.

Kitajski uspeh pa še ne zagotavlja, da je tak način zanesljiv. To izpričuje tudi julijska katastrofa, ki je terjala na stotisoče življenj. Toda Kitajci pravijo: »Od leta 1970 do 1972 smo imeli 31 napovedanih potresov. Osemnajst-

krat smo zadeli, šestkrat smo se zmotili, sedem primerov pa je bilo sumljivih.« Je dejal član kitajske delegacije na svetovnem posvetovanju o potresih v Parizu Lo Co-li. »Če bi v Kaliforniji lahko poskrbeli za varnostne ukrepe in evakuacijo tako kot na Kitajskem, bi rešili na tisoče življenj.« Je dejal dr. Frank Press, predsednik zveze geofizikov ZDA. Toda Amerika ni Kitajska.

Seizmologi ne vedo povedati, kaj bo jutri, vedo pa, kaj bi morali storiti včeraj. Dokler ne bodo izpopolnili metod za napovedovanje potresov in omilitve škode, pa tudi še potem, ostajata glavno orožje: protipotresna gradnja in urbanizem.

Miloš Vasić

NOGOMET

V KVALIFIKACIJSKI TEKMI ZA SP

KOLESARSTVO

ODBOJKA

V PRIJATELJSKI TEKMI

DOMAČI ŠPORT

I. Toplak: «V srečanju s Španijo naši branilci pred težko nalogo»

Tekma bo jutri ob 17.30 - Španci optimisti - Popivoda razpoložen

SEVILLA, 8. — Jugoslavija bo v nedeljo, s pričetkom ob 17.30, v tem kraju odigrala prvo kvalifikacijsko tekmo za SP, in to proti dokaj »neugodnemu« nasprotniku — Španiji.

Ivan Toplak, zvezni selektor jugoslovanske reprezentance, pravi: »Naš cilj v Španiji je povsem drugačen, kot je bil v Rimu, ko smo v glavnem skušali pomladiti reprezentanco in ji dati možnost mednarodnega tekmovalstva. Tokrat bo šlo za kvalifikacijo na SP, španci nas bodo dobesedno napadli. Treba bo predvsem v obrambi igrati izredno budno.«

No, v Seville bodo igrali tudi tujci, od katerih bo predvsem Katalinski moral odigrati eno boljše tekmo, saj bo prav od obrambe, tako meni Toplak, odvisen razplet dogodkov na igrišču. Tudi oba Slovence, ki igra v ZRN, Oblak in Popivoda, bosta imela izredno pomembno nalogo v reprezentanci.

Danilo Popivoda je trenutno v izredni formi, saj so ga pred tednom dni proglasili kot najboljšega tujega nogometaša nemške lige.

Čeprav Toplak še ni objavil enajsterice, ki bo igrala proti Špancem, pa bo Jugoslavija verjetno igrala v naslednji postavi: Švilar, Mužinić, Hadžiabdić, Peruzović, Katalinski, Bogičević, Žungul, Oblak, Popivoda, Jerković in Šurjak.

Kaj pa v španskem tabornu? Kubala pridno »muči« svoje varovance. Španci trenirajo dvakrat dnevno. Vsi reprezentanti so nared za nedeljski spopad z Jugoslavo. Sploh pa vlada v Španiji za tekmo s »plavci« dokajšnji optimizem.

Delegat na nedeljski tekmi bo Sir Stanley Rous. Sodniška trojka pa bo iz Madžarske (glavni sodnik bo Palatay, stranska pa Banay in Hamort).

DANES V ZAGREBU PROTI ŠPANJI

Mladinci Jugoslavije v izredni formi

ZAGREB, 8. — Mladinska jugoslovanska nogometna reprezentanca, ki bo jutri, v soboto, ob 16. uri, na stadionu Maksimir v Zagrebu, igrala prijateljsko tekmo s Španijo, je v zelo dobri formi.

Jugoslavija je v četrtak odigrala prijateljsko tekmo v Sisku z doma-

KOTALKANJE

SINOČI V TRSTU

Pavel Sedmak odličen drugi

Sinoči se je v športni palači v Trstu začelo mladinsko prvenstvo v umetnostnem kotalkanju, na katerem sodeluje tudi član openskega Poleta Pavel Sedmak.

Včeraj popoldne so bili na vrsti obvezni liki, v katerih je sodelovalo 22 tekmovalcev iz vse Italije. Po treh obveznih likih, kot jih predvideva to tekmovalstvo, je Pavel Sedmak zasedel nepričakovano in odlično drugo mesto kotaj za Massimo Nomajem iz Genova, medtem ko se je drugi tekmovalci iz dežele Furlanije-Juljske krajine Maurizio Padoan iz Trizija uvrstil komaj na dvajseto mesto.

Pavel Sedmak je v treh obveznih likih nabral skupaj 149,7 točke, medtem ko je prvuvrščeni Napoli dosegel 156,9 točke. Na tretjem mestu je Denis Cecchinato iz Trevisa, ki ima 145,5 točke. Zadnjevrščeni tekmovalci je nabral vsega skupaj 106,9 točke.

Na osnovi dosežkov v obveznih likih je bilo potem zbiranje za nastop v prostem tekmovalstvu. Pavel Sedmak bo nastopil nocoj, in sicer okoli 22. ure. Nastopil bo kot dvajseti, kar že samo na sebi priča o njegovem kvalitetnem nastopu včeraj.

Atletika na radiu

Jutrišnja oddaja tržaškega slovenskega radija «Sport in glasba» bo vsebovala tudi «kroglo mizo» o domači atletiki.

Pri oddaji bosta sodelovala za-

čim moštvom Segesta in je zmagala s 5:0. Trener Viličić je bil nad igro svojih mladih varovancev navdušen in prepričan je, da bodo »plavi« tudi v tekmi s sovrstniki iz Španije dobro opravili svojo nalogo.

Naj omenimo, da je ta mladinska

reprezentanca pred kratkim že odpravila Italijo kar s 5:0.

GRIFFI PREDSEDNIK

MILAN, 8. — Za predsednika italijanske nogometne profesionalne lige so danes v Milanu izvolili odvetnika Antonia Griffija, ki je tako prevzel mesto Franca Carrara, ki je že predsednik profesionalne zveze.

OBVESTILO

ŠZ BOR obvešča, da se bo otroška telovadba pričela v ponedeljek, 11. oktobra, na stadionu «Prvi maj», ob 16. uri.

DANES IN JUTRI

Vrsta atletinj in atletov Bora v pokrajinskih reprezentancah

Na tekmovalju v Sacilah prisotna tudi Adria - Naraščajnice v Gorici

Danes in jutri bosta v Sacilah in Gorici atletski tekmovalji za trofeje štirih pokrajin. V Sacilah bosta tekmovali mladinski in članski konkurenca, v Gorici pa naraščajniški.

Prireditvi bosta iz tekmovalnega vidika verjetno nezanemljivi, ker so v tem obdobju nekateri atleti že krep-ko preselili vrhunsko formo. Tržaška reprezentanca — in verjetno tudi druge — bo nastopila tudi nekoliko okrnjena. Boljši rezultati bi morali biti doseženi v tehničnih panogah.

Tekmovalje pomeni lepo uveljavitev za domačo slovensko atletiko, ki bo dobro zastopana na obeh prizoriščih.

Danes bo v Sacilah Trst predstavljala tudi Borova trojka Loredana Kralj (krogla), Duško Švab (400 m ovire) in Stojan Udovič (kopje), v vrsto pa je bil izbran tudi predstavnik lonjerske Adrie Fabio Ruzzier, ki bo skakal s palico. V postev je prvotno prišla tudi borovka Bruna Mahne za tek na 800 m, žal, pa zaradi bolezni ne bo mogla nastopiti.

Največ se lahko pričakuje od me-talke Loredane Kralj, ki je na zadnji prireditvi dosegla dobre rezultate. Lani je Kraljeva prav na koncu sezone popravila svoj osebni rekord.

V Gorici bo v tržaški ekipi nastopilo kar 6 borovk, ki bodo imele tako relativno večino.

Popolnoma slovenski bi moral biti med diskov Ireno Tavcar in Patrizio Padovan. Slednjo so za disk u-posteivali, ker ne more skakati v daljino. V tej panogi pa bo Bor vseeno zastopal z Marino Purič, ki je pred kratkim dosegla 4,98 m.

Alma Gruđen bo tekla na 1500 m, Marinka Semolič na 100 m in Sonja Antoni na 400 m. Za štafeto Borovih sprinter verjetno ne bodo udeleženi, ker je namen tehnične vodstva, da bi nastopila celotna postavka Gimnastične Tristene, ki pa je trenutno nepopolna. Padovanova bi morala metati tudi kopje, kjer so njene možnosti za dober rezultat nekoliko večje.

V naraščajniški konkurenci so možnosti za boljše rezultate gotovo večje. V prvi vrsti je v odlični formi Irena Tavcar, ki bo imela po izrednem tretjem mestu na državnem prvenstvu možnost, da se v državno elito vrine tudi v disku. Za Marino Purič bo tekmovalje običajni lov na mejo 5 metrov, napredovata pa bi morala tudi Alma Gruđen na 1500 metrov. Za obe sprinterki bo nastop v Gorici ena zadnjih priložnosti za napredovanje v letošnji sezoni.

Atletika na radiu

Jutrišnja oddaja tržaškega slovenskega radija «Sport in glasba» bo vsebovala tudi «kroglo mizo» o domači atletiki.

Pri oddaji bosta sodelovala za-

Košarka

JUTRI V DOLINI

Breg, Bor in ZSSDI

Jutri bosta v Dolini dve prijateljski košarkarski tekmi.

Ob 9. uri se bosta pomerili naraščajniški peterki Brega in Don Bosca, za Brežane bo to letos že tretji predprvenstveni nastop. Naj omenimo, da so Brežovci košarkarji že dvakrat premagali sovratnike Bora.

Jutri pa jih bo čakala nedvomno težja naloga, saj sodijo košarkarji Don Bosca med najmočnejše v Trstu.

SAH

DANES V VARESEJU

Na velikem turnirju tudi Tajl in Portisch

VARESE, 8. — Na velikem mednarodnem šahovskem turnirju v tem kraju, ki se bo pričel jutri (v soboto), bo sodelovala vrsta veleomnih trenutkov. Vendar pa je logično, da je to košar ob koncu sezo-

Komentar Mirka Novosela

SPLIČANI GLAVNI FAVORITI ZA NASLOV

33. državno prvenstvo Jugoslavije v košarki bo verjetno v zadnjih desetih letih med najzanimivejšimi. Razlogov za to je več in predvsem to, da so se vsi klubi dokaj očistili.

Priča bomo oer jetno hudim bojem za sam vrh, saj je favoritov kar pet — šest, in še hujšim bojem na dnu lestvice, kjer bo tudi več kandidatov, da zapusti skupino najboljših.

Moštva so dokončala prvenstvene priprave, odigrala so vrsto prijateljskih tekem in udeležila so se turnirjev. No, če upoštevamo nastope na teh turnirjih, i- če lahko ocenimo njihovo igranje v predprvenstvenih tekmah, potem sta, po mojem mnenju, glavna kandidata za osvojitve naslova letošnjega prvaka Jugoplastika in Bosna.

Spličani niso nikdar imeli tako močne postavke kot letos. Košarkarji so letos za leto bolj izkušeni, po- kapitje sta slekla vojaško suknjo, JLA, igral v spličkiški vrstah odlični Solman, kar naj bi odločilno, da Jugoplastika osvoji naslov naj-

boljšega. Spličska ekipa ima homogeno postavko. Centri: Jerkov, Krstulović in Macura; krila: Solman, Grgin in Dukan; bek: Terdić. Tudor in Krušić so jamstvo za gotov uspeh.

Le malenkost slabši so košarkarji Bosne, ki pa lahko računajo na tri odlične reprezentante. To so: Delibasić, Vražaj in Radovanović. Če upoštevamo, da so Sarajevčani nastopili, na osemih težkih turnirjih in da so na vseh turnirjih osvojili prvo mesto brez poraza, potem Bosna lahko upravičeno starta kot eden glavnih favoritov za osvojitve državnega naslova.

Razlika med Jugoplastiko in Bosno je v tem, da imajo Spličani bolj izenačeno postavko.

Kandidati za 3. mesto so beograjske ekipe: Crvena zvezda, Partizan in Radnički FOB. Partizan bo letos igral z isto postavko kot v minuli sezoni. Moštvo pa se je očistilo s prihodom trenerja Ranka Žeravice, ki bo gotovo dignil kvaliteto ekipe. Vseeno pa mislim, da sta Jugoplastika in Bosna le boljši od državnih prvakov.

Tudi Crvena zvezda ne skriva želje za sam vrh lestvice. Slavić in leg tega bo zopet, po povratku iz JLA, igral v spličkiški vrstah odlični Solman, kar naj bi odločilno, da Jugoplastika osvoji naslov naj-

boljšega. Spličska ekipa ima homogeno postavko. Centri: Jerkov, Krstulović in Macura; krila: Solman, Grgin in Dukan; bek: Terdić. Tudor in Krušić so jamstvo za gotov uspeh.

Le malenkost slabši so košarkarji Bosne, ki pa lahko računajo na tri odlične reprezentante. To so: Delibasić, Vražaj in Radovanović. Če upoštevamo, da so Sarajevčani nastopili, na osemih težkih turnirjih in da so na vseh turnirjih osvojili prvo mesto brez poraza, potem Bosna lahko upravičeno starta kot eden glavnih favoritov za osvojitve državnega naslova.

Razlika med Jugoplastiko in Bosno je v tem, da imajo Spličani bolj izenačeno postavko.

Kandidati za 3. mesto so beograjske ekipe: Crvena zvezda, Partizan in Radnički FOB. Partizan bo letos igral z isto postavko kot v minuli sezoni. Moštvo pa se je očistilo s prihodom trenerja Ranka Žeravice, ki bo gotovo dignil kvaliteto ekipe. Vseeno pa mislim, da sta Jugoplastika in Bosna le boljši od državnih prvakov.

Tudi Crvena zvezda ne skriva želje za sam vrh lestvice. Slavić in leg tega bo zopet, po povratku iz JLA, igral v spličkiški vrstah odlični Solman, kar naj bi odločilno, da Jugoplastika osvoji naslov naj-

boljšega. Spličska ekipa ima homogeno postavko. Centri: Jerkov, Krstulović in Macura; krila: Solman, Grgin in Dukan; bek: Terdić. Tudor in Krušić so jamstvo za gotov uspeh.

Le malenkost slabši so košarkarji Bosne, ki pa lahko računajo na tri odlične reprezentante. To so: Delibasić, Vražaj in Radovanović. Če upoštevamo, da so Sarajevčani nastopili, na osemih težkih turnirjih in da so na vseh turnirjih osvojili prvo mesto brez poraza, potem Bosna lahko upravičeno starta kot eden glavnih favoritov za osvojitve državnega naslova.

Razlika med Jugoplastiko in Bosno je v tem, da imajo Spličani bolj izenačeno postavko.

Kandidati za 3. mesto so beograjske ekipe: Crvena zvezda, Partizan in Radnički FOB. Partizan bo letos igral z isto postavko kot v minuli sezoni. Moštvo pa se je očistilo s prihodom trenerja Ranka Žeravice, ki bo gotovo dignil kvaliteto ekipe. Vseeno pa mislim, da sta Jugoplastika in Bosna le boljši od državnih prvakov.

Tudi Crvena zvezda ne skriva želje za sam vrh lestvice. Slavić in leg tega bo zopet, po povratku iz JLA, igral v spličkiški vrstah odlični Solman, kar naj bi odločilno, da Jugoplastika osvoji naslov naj-

boljšega. Spličska ekipa ima homogeno postavko. Centri: Jerkov, Krstulović in Macura; krila: Solman, Grgin in Dukan; bek: Terdić. Tudor in Krušić so jamstvo za gotov uspeh.

Le malenkost slabši so košarkarji Bosne, ki pa lahko računajo na tri odlične reprezentante. To so: Delibasić, Vražaj in Radovanović. Če upoštevamo, da so Sarajevčani nastopili, na osemih težkih turnirjih in da so na vseh turnirjih osvojili prvo mesto brez poraza, potem Bosna lahko upravičeno starta kot eden glavnih favoritov za osvojitve državnega naslova.

Razlika med Jugoplastiko in Bosno je v tem, da imajo Spličani bolj izenačeno postavko.

Kandidati za 3. mesto so beograjske ekipe: Crvena zvezda, Partizan in Radnički FOB. Partizan bo letos igral z isto postavko kot v minuli sezoni. Moštvo pa se je očistilo s prihodom trenerja Ranka Žeravice, ki bo gotovo dignil kvaliteto ekipe. Vseeno pa mislim, da sta Jugoplastika in Bosna le boljši od državnih prvakov.

Tudi Crvena zvezda ne skriva želje za sam vrh lestvice. Slavić in leg tega bo zopet, po povratku iz JLA, igral v spličkiški vrstah odlični Solman, kar naj bi odločilno, da Jugoplastika osvoji naslov naj-

boljšega. Spličska ekipa ima homogeno postavko. Centri: Jerkov, Krstulović in Macura; krila: Solman, Grgin in Dukan; bek: Terdić. Tudor in Krušić so jamstvo za gotov uspeh.

Le malenkost slabši so košarkarji Bosne, ki pa lahko računajo na tri odlične reprezentante. To so: Delibasić, Vražaj in Radovanović. Če upoštevamo, da so Sarajevčani nastopili, na osemih težkih turnirjih in da so na vseh turnirjih osvojili prvo mesto brez poraza, potem Bosna lahko upravičeno starta kot eden glavnih favoritov za osvojitve državnega naslova.

Razlika med Jugoplastiko in Bosno je v tem, da imajo Spličani bolj izenačeno postavko.

Kandidati za 3. mesto so beograjske ekipe: Crvena zvezda, Partizan in Radnički FOB. Partizan bo letos igral z isto postavko kot v minuli sezoni. Moštvo pa se je očistilo s prihodom trenerja Ranka Žeravice, ki bo gotovo dignil kvaliteto ekipe. Vseeno pa mislim, da sta Jugoplastika in Bosna le boljši od državnih prvakov.

Tudi Crvena zvezda ne skriva želje za sam vrh lestvice. Slavić in leg tega bo zopet, po povratku iz JLA, igral v spličkiški vrstah odlični Solman, kar naj bi odločilno, da Jugoplastika osvoji naslov naj-

boljšega. Spličska ekipa ima homogeno postavko. Centri: Jerkov, Krstulović in Macura; krila: Solman, Grgin in Dukan; bek: Terdić. Tudor in Krušić so jamstvo za gotov uspeh.

Le malenkost slabši so košarkarji Bosne, ki pa lahko računajo na tri odlične reprezentante. To so: Delibasić, Vražaj in Radovanović. Če upoštevamo, da so Sarajevčani nastopili, na osemih težkih turnirjih in da so na vseh turnirjih osvojili prvo mesto brez poraza, potem Bosna lahko upravičeno starta kot eden glavnih favoritov za osvojitve državnega naslova.

Razlika med Jugoplastiko in Bosno je v tem, da imajo Spličani bolj izenačeno postavko.

Kandidati za 3. mesto so beograjske ekipe: Crvena zvezda, Partizan in Radnički FOB. Partizan bo letos igral z isto postavko kot v minuli sezoni. Moštvo pa se je očistilo s prihodom trenerja Ranka Žeravice, ki bo gotovo dignil kvaliteto ekipe. Vseeno pa mislim, da sta Jugoplastika in Bosna le boljši od državnih prvakov.

Tudi Crvena zvezda ne skriva želje za sam vrh lestvice. Slavić in leg tega bo zopet, po povratku iz JLA, igral v spličkiški vrstah odlični Solman, kar naj bi odločilno, da Jugoplastika osvoji naslov naj-

boljšega. Spličska ekipa ima homogeno postavko. Centri: Jerkov, Krstulović in Macura; krila: Solman, Grgin in Dukan; bek: Terdić. Tudor in Krušić so jamstvo za gotov uspeh.

Le malenkost slabši so košarkarji Bosne, ki pa lahko računajo na tri odlične reprezentante. To so: Delibasić, Vražaj in Radovanović. Če upoštevamo, da so Sarajevčani nastopili, na osemih težkih turnirjih in da so na vseh turnirjih osvojili prvo mesto brez poraza, potem Bosna lahko upravičeno starta kot eden glavnih favoritov za osvojitve državnega naslova.

Borovke bodo jutri igrale v Ljubljani

«Plave» bodo nastopile z okrnjeno postavo

Do pričetka ženskega odbojkarškega prvenstva B lige manjka nekaj več kot mesec dni.

Cilj šesterke Bora je ostati v tej ligi. Dosedajni treninji in prijateljske tekme so pokazali napredek, toda potrebno bo še pošteno zavihati rokave. Pred pričetkom prvenstva bo potrebno odigrati še številne prijateljske tekme in tako preveriti in dati možnost, da pokažejo svoje sposobnosti vse odbojkarice.

Tako bodo Tržačanke igrale jutri dopoldne v Ljubljani z istoimensko šesterko, ki igra v prvi slovenski ligi. Glede na to, da sta obe ekipi več ali manj enakovredni, bo tudi ta tekma za naše igralke izredno koristna in dobrodošla. Pri igravanju šesterke končni izid res ni pomemben, prav zato je pričakovati dobro odbojko. Žal, niti to pot ne bo Bor zaigral s popolno postavo, ker se je v četrtak zvečer poškodovala Kuseva in Glavinova je še vedno odsotna iz zdravstvenih razlogov.

KOLESARSTVO

NA DIRKI VETERANOV

Član Adrie Marušić za boljšo uvrstitev

Kolesarji veterani lonjerske Adrie se bodo jutri udeležili dirke, veljavne za letošnji dosežek trofeje veterana. Tekmovalje se bo odvijalo na naporni krožni progi na Colu, celotna dirka pa bo dolga okrog 60 km, prireja pa jo tržaški kolesarski klub Bartali Rovis. Spet bodo nastopili le deželni kolesarji, med katerimi je največji favorit nedeljski zmagovalci Luigi Bedin, ki vodi tudi za časni lestvici. Tržačani nasploh so v odlični kondiciji.

Med člani lonjerske Adrie je do- slej najbolj uvrščen Marušić, ki pa ima velik zaostanek v točkah za Bedinom. Vseeno pa je trenutno na petem mestu, z izločitvijo najslabše uvrstitve pa se lahko približa vrhu. Jutri pa ima velike možnosti za do- bro uvrstitev, saj je v začetku sezone na podobni progi tudi zmagal. Upajmo, da ne bo popustil prav v teh zadnjih nastopih.

Za dobro uvrstitev pa bi se lahko potoval tudi Macarol, če ne bi v nedeljo zgrebil preveč mest v ključnem trenutku. Vendar pa je logično, da je to košar ob koncu sezo-

VELIKO PRIZNANJE ZA ATLETSKI ODSEK ADRIE

Na državnem prvenstvu tudi Dario Drušković

Lonjerski atlet bo nastopil v hoji na 4 km

Včeraj popoldne je odpotoval na državno prvenstvo dečkov, ki se bo odvijalo danes in jutri v Fanu pri Anconu, kot član reprezentance Furlanije — Juljske krajine, tudi pred-

stavnik lonjerskega odseka Adrie Dario Drušković. Mladi lonjerski atlet bo nastopal v hoji na štiri kilome- tre, pravico do sodelovanja na državnem prvenstvu pa si je priboril z osvojitvijo naslova deželnega prvaka na prvenstvu, ki je bilo pred mesecem dni v Gorici. Mladi Drušković, ki je pričel z nastopanjem v tej športni vrstvi le pred nekaj meseci, je v zadnjih časih pokazal velik napredek, tako da odhaja na prvenstvo mirne duše, prepričan, da se bo dobro odrezal.

Druškovičev uspeh in nastop v Fanu pa predstavlja veliko zadoščenje tudi za lonjerske športne delavce, ki so se »vrgli« v atletiko pred dobrim letom z »dinim namenom, da dajo mladim fantom iz Lonjerja s Katinare in Rovt možnost, da se bavijo z atletiko le iz ljubezni do te panoge.

Glavni namen organizacije atletskega odseka je bil ta, da se združi v kolektiv čimveč domače mladine, ki bi bila drugje prepuščena sama sebi in bi se prav gotovo nikdar ne ukvarjala z atletiko.

Radi Pečar

TENIS

NASTASE PORAZEN

BASEL, 8. — V teniskem ekshibicijskem nastopu v dobrodelne namene v tem kraju je šved Bjorn Borg premagal Rumuna Nastaseja s 6:2, 6:4 in 6:2.

Totocalcio

Bologna — Torino 1 X

Fiorentina — Lazio 1

Inter — Catanzaro 1

Juventus — Genoa 1

Napoli — Verona 1

Perugia — Foggia 1

Roma — Cesena 1 X

Sampdoria — Milan 1 X 2

Avellino — Palermo 1

Modena — Spal 1 X

Ternana — Atalanta 1 X 2

Brindisi — Nocera 1

Campobasso — Benevento 1 X

TOTIP

1. — prvi 1 X

2. — drugi 1 X

3. — prvi 1 X

4. — prvi 1 X

5. — prvi 1 X

6. — prvi 1 X

7. — prvi 1 X

8. — prvi 1 X

9. — prvi 1 X

10. — prvi 1 X

11. — prvi 1 X

12. — prvi 1 X

13. — prvi 1 X

14. — prvi 1 X

15. — prvi 1 X

16. — prvi 1 X

17. — prvi 1 X

NEKAJ DNI PRED ZAČETKOM RAZPRAVE V KOMISIJI POSLANSKE ZBORNICE

VPRAŠANJE PREKINITVE NOSEČNOSTI VZBURJA ZELO OSTRE POLEMIKE

Žolčen napad Vatikana na biologa Buzzattija Traversa - Reakcije na zakonski osnutek DP

RIM, 8. — Vprašanje splava, ki je že vzbudilo toliko polemik in je tudi eden od posrednih vzrokov predčasne konca prejšnje zakonodajne dobe, vzburja nove polemike tako med laičnimi strankami in Vatikanom kot tudi med laičnimi strankami samimi. Sveta stolica, ki je že maja zavzela izredno ostro stališče do vseh, ki so se borili za uzakonitev splava, je sprožila, če je mogoče, še ostrejšo ofenzivo. Verjetno ni naključje, da se napadi stopnjujejo pred začetkom razprave v parlamentu. Glavna tarča vatikanskega napada je tokrat znanstvenik Adriano Buzzati - Traverso, čigar članek je priložila v današnji številki turskega «La Stampa».

ŽUPNIK
Gabriele Nicosia, 60-letni župnik iz San Catalda pri Caltanissetti očitno ni priljubljen pri vseh svojih ovcicah. Nekateri so ga namreč anonimno obtožili, da denar, ki so ga župljani darovali za povzročanje cerkve, ni porabil v ta namen. Po anonimnih obtožbah, ki so preleteli vsa prečelja hiš na glavni vaski ulici z lepki, je dušni pastir s tako zbranimi sredstvi kupil štiri stanovanja, očitno, da jih bo oddajal za najem.
Don Nicosia je odločno reagiral na obtožbo in prijavil sodni oblasti neznanec zaradi obrekovanja in žalitev.

IZ LJUBEZNI DO PSOV
Lady Beaverbrook, vdova po enem od najpremožnejših britanskih zalažnikov, se je odločila za potovanje v Kanado. Kot ljubiteljska psov je priletela na ženska sklenila, da bo vzela svoja »najboljša človekova prijatelja« kar s seboj, da ju bo lahko osebno skrbno negovala, kajti v tej časih se nikakor ne moreš več zanesti na služničarje.

Na letališču Heathrow pa je priletela gospa naletala na teža-ve, kajti, kljub uslužnosti, o sebi je britanske letalske družbe ni moglo zadostiti njeni želji, da bi psa potovala z njo v prvorazredni kabini. Kaj storiti?
Lady Beaverbrook je sklenila, da bo na letalo DC-8 kanadske letalske družbe, ki je bilo po naključju prosto. In tako je nekaj minut za britanskim linijanskim letalom vzletel z letališča še kanadski DC-8 s priletno lady in njenimi psoma kot edinimi potniki, katerim je stregla štiricrtnasta posadka. Spas ni bil ravno po ceni (gospa je oddala 15 milijonov lir), pa kaj zato: če upoštevamo zadoščenje, da je lahko letela v družbi svojih psov, se je strošek brez dvoma splačal.

V svojem posegu se Buzzati Traverso odločno zavzema za uzakonitev prekinitve nosečnosti ter brani stališče, da mora ženska o tako travmatičnem posegu odločiti sama brez vsakršnega zunanje vpliva in z edino omejitvijo, da je splav dovoljen v prvih treh mesecih nosečnosti. Znanstvenik poudarja nadalje, da je terapevtski splav, ko grozi nevarnost rojstva pohabljenega otroka, le izpopolnjevanje dela narave, ki že sama izloči prav tako pa je utemeljen sklep tiste matere, ki hoče prekiniti nosečnost, ko se zaveda, da otroku ne more zavarovati vseh tistih pravic, ki mu bodo omogočile, da bo polnopraven in svobodno član družbe.

Jasno je — zaključuje Buzza Traverso — da ima vernik vso pravico, da se ravna po svoji vesti in po načelih svoje vere, nima pa pravice, da teh svojih verskih načel, ki nimajo opore v genetiki in v biologiji, vsiljuje drugim.

Na to utemeljevanje je Vatikan odgovoril z ostro obsodbo in je premierjal Traverso izjavljajo Hitlerjevim rasističnim in evgenetskim načelom. «Vprašujemo se — je poudarila radijska postaja svete stolice s tem v zvezi — čemu lahko izboljšamo naravno selekcijo samo pred porodom in ne tudi potem, ko je mojstrski delal Hitler z dosledno sistematičnostjo.»

Ni to prvič, da je prof. Buzzati Traverso tarča tako ostrega napada v vatikanskih sredstvih javnega obveščanja. Na take napade je doslej vselej odgovoril tako, da jih je prijavljal sodstvu za obtožbo obrekovanja.

Polemiko med laičnimi silami pa je vzburilo feministično gibanje, ki je od podpori poslanca «avangardista operaia» Corsi-Veriana in Pinta, predložilo neodgovoren zakonski predlog, po katerem naj bi bila prekinitve nosečnosti dovoljena do ene ure pred porodom. Točneje feministke pravijo, da je splav svobodno 22 tednov po spočetju, po tej dobi postane sicer prekršek, ki pa ga ne gre kazensko preganjati podobno kot je prekršek, če sin ukrade očetu ali materi, vendar pa ni predviden kazenski pregon.

Reakcije na ta zakonski osnutek so bile zelo ostre in koalicijske demokracije proletariata se je razbila.

Preiskava o umoru predsednika Kennedyja

WASHINGTON, 8. — Podkomisija ameriškega predstavnikega doma, ki je zadolžena za novo preiskavo o umoru predsednika Johna Kennedyja in voditelja temnopoletega nasilnega gibanja Martina Lutera Kinga, bo v kratkem zaslišala predsednika Forda, Kennedyjevo vdovo Jacqueline Onassis in bivšega telesiškega guvernerja Johna Connallyja. Slednja sta bila priča umoru mladega predsednika, Ford pa je bil član komisije Warren, po kateri naj bi Kennedyja ubil Lee Harvey Oswald.

Predstavniki dom je sklenil, da sproži novo preiskavo, ko se je zvedelo, da naj bi oba zločinca povezana s poskusi vohunske službe CIA, da ubije kubanskega voditelja Fidela Castra. V okviru preiskave bodo zaslišani tudi voditelji CIA in zvezne policije FBI, ki naj bi prikrili vrsto pomembnih informacij komisiji Warren.

Obsedno stanje v Kolumbiji

BOGOTA, 8. — Kolumbijska vlada je uradno sporočila, da je znova uvedla obsedno stanje v državi zaradi hudih kršitev javnega reda. Glavni vzrok naj bi po uradnem sporočilu bila vrsta ugrabitev vplivnih in petičnih kolumbijskih ter tujih trgovcev in podjetnikov, dejansko pa skuša vlada streti stavkovno gibanje delavcev in upor študentov.

Čilska cerkev obsoja Pinocheta

RIM, 8. — Čilska katoliška cerkev zavzema vse ostrejša stališča do golpijskega Pinochetovega režima, katerega sedaj že odkrito obtožuje tiranstva in nacizma. V intervjuju

z urednikom neke norveške revije (članek je povzela tudi italijanska katoliška oporečniška revija «Com-tempi nuovi») je santskiški premier kardinal Silva Henriquez poudaril, da čilska hunta uporablja nacistične represivne metode. «Petinosemdeset odstotkov ljudstva — je nadaljeval kardinal — nasprotuje hunti, čeprav si malokdo upa to povedati javno. Živimo v tirariji. Policija s pretvezo, da brani svobodo in domovino, aretirala ljudi in jih zapira v ječe brez vsakršnega razloga. Osvoboditev 200 jetnikov iz taborišča «Tres alamos» naj bi nikogar ne preslepila, saj se represija dejansko stopnjuje.»

PO UKAZU GENERALOV MORA TISK OBJAVLJATI PROTIKOMUNISTIČNE VESTI

Tajska zopet zdrknila v fašistično diktaturo

V «narodnem svetu za upravno reformo» izključno vojaki - Vietnam znova očita pučistom, da so v službi ameriškega imperializma - Kmalu nova vlada

BANGKOK, 8. — Tajski radio je danes seznanil javnost s sestavo tako imenovanega «narodnega sveta za upravno reformo». Slednjega sestavljajo fašistični generali, ki se niso ojasno, da gre za pesek v očeh, kajti na dani je, da pomeni novi režim na Tajskem povratek skrajno desničarske kliše v službi mednarodnih reakcionarnih krogov. Danes je n.p.r. začelo zopet izhajati sedem tajskih časopisov, prepovedano pa jim je bilo objavljati vse politične vesti, ki ne bi zvenele po žolčenem protikomunizmu. Tega dejstva ni moglo prikriti z nobenim navidezno demokratičnim ukrepom, kot naj bi bila napovedana izpustitev levitarskih študentov — o izpustitvi zaprtih (in morda že pomorjenih) demokratskih političnih osebnosti pučisti se črnili niso.

Minulo noč so policisti in vojniki vdrli v univerzo, kjer je bilo za barikadiranih še mnogo levitarskih študentov. Politijske oblasti so v tej zvezi sporočile, da so bili stiri mladeniči aretirani, ne omenjajo pa, da je prišlo tudi do streljanja, o katerem govorijo ljudje, ki bivajo v neposredni bližini univerze. Če lahko verjamemo tajski policiji, so do sedanjih spopadih med levitarsko mladino ter agenti zahtevali 41 mrtvih in 167 ranjenih, od tega naj bi bilo 22 policistov. Z druge strani naj bi število aretiranih znašalo 3.070, a med njimi je 643 deklet.

Tajska demokratična javnost se je vedno ne more sprizniti z brutalni mi napadi policistov na študente, zlasti pa z nečloveškim ravnanjem fašističnih tolp z ujetimi. Študente

Srhljiv prizor s Tajskega: truplo mladega protifašista, ki so ga fašistični, morilci polili z bencinom in sežgali (Telefoto ANSA)

PRIZORIŠČE TRAGIČNEGA DOGODKA SREDI MILANA

TRGOVEC UBIL MLADEGA TATU

Žrtev mu je odnesla torbo z 10 milijoni
Policija aretirala vročehrvnega streleka

MILAN, 8. — Prilietni trgovci je v strogem središču mesta ubil mladega zlikovca, ki mu je nekaj trenutkov poprej ukradel torbo z večjo vsoto denarja. Žrtev se ni bilo mogoče identificirati, ker ni imela pri sebi osebne izkaznice ali drugega osebnega dokumenta. Trgovca so aretirali. Poglejmo, kako so se odvijali dogodki.

Giancarlo Maiola, 51-letni pooblaščen upravnik trgovca z zlatnino in drugimi dragocenostmi, ki je zapisan na ime njegove hčerke, je dopoldne dvignil v banki sred Milana približno 10 milijonov lir, sedel v avtomobil ter se odpeljal. Takoj je zapazil, da ima avto prazno zračnico: ustavil se je pred mehansko delavnico 46-letnega Pietra Frisonija in slednjega zaprosil, naj mu pomaga zamenjati kolo. Torbo z denarjem je pustil na prednjem sedelu.

Zračnico avtomobilskega kolesa so namenoma preluknjali, da bi voznika ustavili ter mu odnesli denar. Vozlu se je namreč takoj približal mladenič, bliskovito stegnil roko in zagrabil torbo, nato pa sedel na motor znamke honda, ki ga je upravljal pajdaš. Komaj je težki motički potegnil, je Maiola segel po revolverju in pričel streljati proti tatinski dvojici. Očividci trdijo, da je ustrelil kar šestkrat, dejstvo pa je, da je mladega tatu dvakrat zadadel: v ramo in vrat.

Mladenič, ki je torbo z denarjem poprej izročil vozaču, se je zamajal in krčevito oprjel tovariša, vendar je približno po 200 metrih padel z motorja; pajdaš motocikla ni ustavil, temveč je še bolj potegnil ter na-

MILAN, 8. — Delavski svet je zopet pretresla vrsta nesreč na delovnih mestih. Prijetile so se v milanski okolici in na Siciliji ter zahtevale dve smrtni žrtvi in sedem huje ranjenih. S tem je ponovno planilo na površje čedalje bolj kočljivo vprašanje varnosti na delu, ki zdaleč ne ustreza razmeram, v katerih si morajo služiti vsakdanji kruh milijoni delovnih moči. Zlasti velja to za uslužbence, na vsem hrbtu. Pravijo, da njegovo stanje ni zaskrbljujoče, drži pa, da se bo moral zdraviti v oddelku za hude opekline bolnišnice Niguarda dolgo časa. V istem oddelku ležita Giuseppe Bonomelli in Pietro Lanzini, ki imata opekline druge in tretje stopnje predvsem po rokah. Tudi njima bo treba ostati na bolnišni postelji precej časa. Domenico Gippioni se je laže opekel po nogah ter bo okrevljal v 10 dneh, drugim trem delavcem, katerih imena še niso znana, pa so nudi prvo pomoč kar v tovarniškem ambulatoriju ter jih nato poslali domov.

Delavski svet tovarne je zahteval od inšpektorata za delo, naj brž uvede preiskavo o vzrokih nesreče, obenem pa izrazil željo, da bi pri preiskavi sodelovali tudi predstavniki delavcev.

V San Fratellu, mali hribovski občini v mesniški pokrajini, je pod ruševinami stare hiše našel smrt komaj 25-letni težak Innocenzo Di Bartolo. Med rušenjem razmazane stavbe se je nenadoma odtrgal del debelega zidu in nesrečnega pokopal, tako da je bil na mestu ubit. Uveden je bila trojna preiskava, ki so jo odredili karabinjerji, sodna oblast ter pokrajinski inšpektorat za delo.

Podobna preiskava je stekla tudi v Pietraperziju nedaleč od Enne, kjer je električni tok ubil 40-letnega gradbenika Salvatora Di Clorio. Med preurejanjem podstrešja velike kmečke hiše je upravljaval motorno sesalco, ko je kovinast del stroja zadel ob visokonapetostno napeljavno. Zabilaskalo je in delavec je bil takoj ob življenju.

Pozneje je prišla vest, da je policija identificirala žrtev. Gre za 26-letnega Gianfranca Casalina iz Riccione, ki naj bi po nepotrebnih vesteh že imel opravka s pravico. Trgovca Giancarlo Maiola pa je še vedno na osrednjem policijskem poveljstvu, kjer je na razpolago sodni oblasti.

LONDON, 8. — Mednarodna konferenca o bodoči ustavi ureditvi Ro-dezije, ki jo je predlagala britanska vlada, bo v Zenevi. Začela se bo 21. oktobra, formalna otvoritev pa ob 25. t.m.

«Banco di Napoli» prijavljen sodišču

NEAPELJ, 8. — Dva urednika in dva tiskarja neapeljskega časnika «Il Mattino» sta prijavila sodstvu «Banco di Napoli», bančno ustanovo, ki je dejanska lastnica listne. Časnikarja in tiskarja dolžijo vodstvo banke, da jim je dalo lažne informacije v zvezi s prodajo lista. Banka naj bi namreč govorila le o enem samem kupcu, Rizzoliju, medtem ko naj bi se za odkup «Mattina» potegovala tudi založniška družba, ki jo sestavljajo Mondadori, Fabbri in Vallecchi. Prav zaradi tega je upravni svet banke, ki bi moral dane odločiti o kupčiji, prelozil sejo na ponedeljek, da se seznani s ponudbami drugega kupca.

V KAZNILNICI NA OTOKU FAVIGNANA PRI TARANTU

Z grožnjo, da bo ubil sodnika zapornik izsilil premestitev

Jetnik, ki se izdaja za pripadnika NAP, je napadel sodnika z nožem in ga osvobodil šele, ko so ugodili njegovi zahtevi, naj bo premeščen v Turin

TRAPANI, 8. — Napetost v italijanskih zaporih, ki je dosegla višek v drugi polovici avgusta, ko so jetniki z množičnimi demonstracijami po vseh italijanskih kaznišnicah zahtevali začetek uredniševanja kaznišnične reforme, se ni popustila. Po upor, ki so ga uprizarili v kaznilnici v Catani, da bi prikrili mafijski zločin, je danes v tajski kralj imenoval za predsednika začasne vlade 49-letnega profesorja prava in sodnika Tanina Krajčevića. Nova tajska vlada bo sestavljena v prihodnjih dveh tednih.

Dinamika provokatorskega izpada v kaznilnici na Favignani ni bila še točno ugotovljena kot tudi ni znano, kako se je jetniku posrečilo napasti sodnika in ga onesposobiti preden bi lahko posegli pazniki. Zaenkrat se ve le, da je Oliva zajel sodnika dr. Giovannija Falconeja, ko je ta prišel v kaznilnico v okviru rednega enkrat tedenskega sestanka z zaporniki. Anarhistični napad — kot se Oliva definira — je napadel sodnika z nožem in zagrožil, da ga bo ubil, če bodo pazniki ali karabinjerji, ki so kmalu prišli v kaznilnico v velikem številu, skušali poseči. Po dolgotrajnih pogajanjih je Oliva izročil paznikom kratko sporočilo z zahtevu, naj bo objavljeno v tisku ter prebrano na radiu in

televiziji, kar je bil tudi eden od pogojev za izpustitev dr. Falconeja. «Danes — je zapisal zapornik — je anarhistični individualist in pripadnik oboroženih proletarskih oddelkov ugrabil nadzornega sodnika kot odgovor na brutalno državno represijo in na poskus, da bi ugonobili vse pripadnike te organizacije, ki so zaprti v italijanskih kaznišnicah». Sporočilo se nadaljuje v tem tonu z nastevanjem vseh nevarnosti in pastí, katerim so izpostavljeni napisti ter se zaključuje s pogojem, ki jih je Oliva postavil za osvoboditev sodnika. Glavna je bila vse-kakor zahteva po premetitvi v kaznilnico, ki jo je — kot rečeno — pravosodno ministrstvo sprejelo. Kljub «ideološkemu» utemeljevanju upora, pa kaže, da je vzrok Olivovega podviga predvsem strah. Jetnik, ki je bil pred dvema letoma že zaprt na Favignani, je prišel tedaj navzkriž z dvema jetnikoma, ki sta ga huje ranila. In ko je pred nekaj dnevi po premetitvi v kaznilnico znova naletel nanju, je sklenil, da bo za vsako ceno izsilil premestitev.

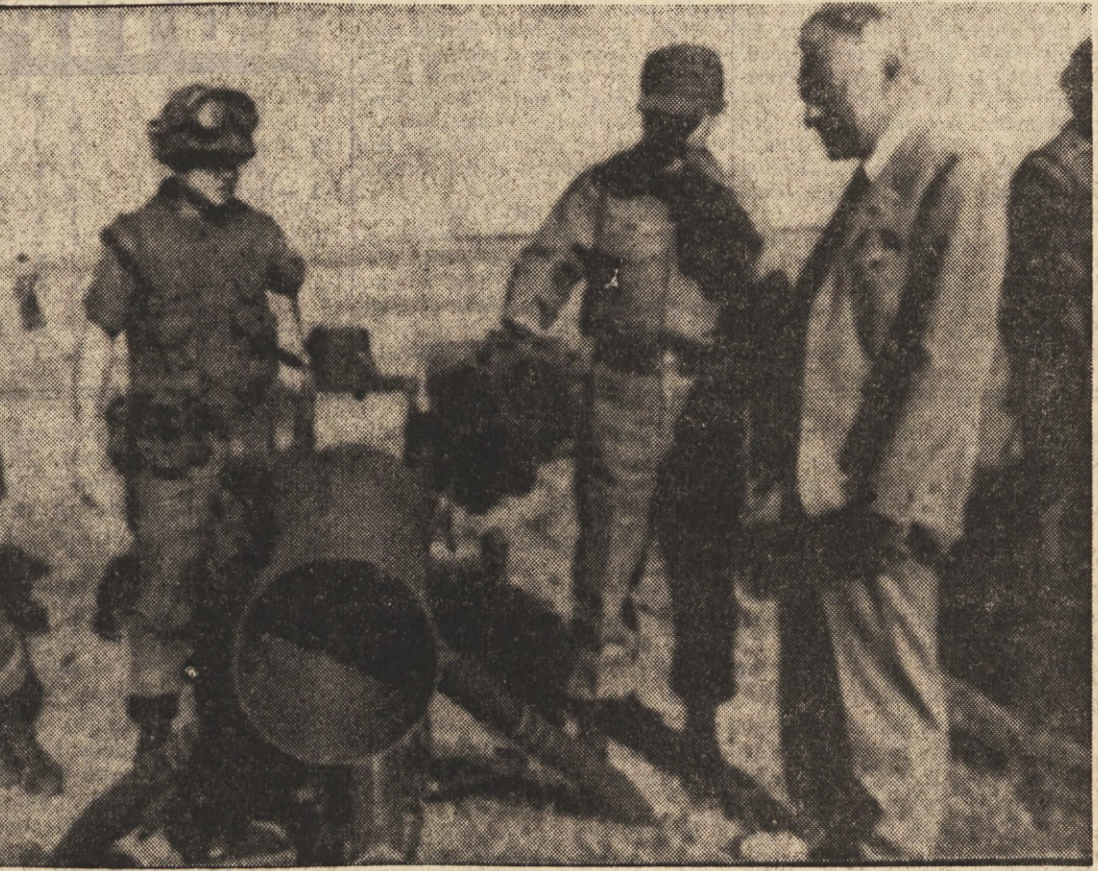
Kaznilnica na Favignani je eden od najbolj mračnih italijanskih zaporov. V bistvu je nespremenjena od kar so v začetku prejšnjega stoletja Borbonci preuredili v kaznilnico staro srednjeveško trdnjavo, ki je bila ključni člen obrambne linije proti saracenskim piratom. Celice, kjer so zaprti jetniki, so okrog 20 metrov pod cesto, zaradi česar je zapor tudi žalostno znan kot «Favignanski grob». Ni naključje, da se je doslej samo enemu jetniku posrečilo beg iz mračnega za-

pora, kakršni v sodobni in demokratični državi ne bi smeli obstajati.

Pošastna rušilna moč jedrskega orožja

STOCKHOLM, 8. — Po računih stockholmskega «Mednarodnega združenja za raziskovanje in mir» SIPRI hranijo v jedrskih arzenalih bombe s tolikšno rušilno močjo kot bi jo imela gora trotila, ki bi jo dobili, če bi vsakemu prebivalcu naše zemlje dali 15 ton tega razstreliva. Če pa se omejimo na prebivalce držav varšavskega pakta in pakta NATO pa lahko trdimo, da vsak od tih «sedmi» na 60 tonah eksploziva. V posebni knjigi, ki jo je zavod izdal ob svoji desetletnici obstoja, SIPRI trdi, da po previdnih izračunih, rušilna moč vseh jedrskih bomb znaša 50.000 megatonov, če bi vsakemu prebivalcu naše zemlje dali slednjega 50.000 krat večje, če bi bombardirali Evropo samo s delčkom tega orožja, bi ugonobili takoj vse mestno prebivalstvo. «Fall out» pa bi nato zahteval še na tisoče človeških žtev. SIPRI je nadalje izračunala, da so države od konca druge svetovne vojne potrošile okrog 7.000 milijard dolarjev za oboroževanje, kar je za petkrat več kot v desetletju 1928-38. In še: okrog 6 odstotkov vseh sredstev na svetu gre za vojaške namene.

Gen. Haig svari pred «komunistično nevarnostjo»

MONTE ROMANO (Viterbo), 8. — V okviru jesenskih vojaških vaj Atlantiske zveze «Display Determination» so danes italijanske, ameriške in britanske kopenske, letalske in pomorske sile simulirale protinapad ob sovražni invaziji severne Italije. Operacije se je udeležilo nad 2.500 moških in 45 ladij, med temi dve letalonosilki. Vaj sta prisostvovala tudi drugim predsednik obrambne komisije v poslanski zbornici Accame in glavni tajnik na obrambnem ministrstvu general Cavaleria.

Navzgor je bil tudi vrhovni poveljnik zaveznikskih sil v Evropi gen. Alexander M. Haig, ki je v razgovoru s časnikarji opozoril pred nevarnostjo sodelovanja komunistov v rimski vladi. Naglasil je namreč, da je vloga Italije v sklopu sil Atlantiske zveze danes kakor v preteklosti nenadomestljiva ter pripomnil: «Če bi komunisti prevzeli dolžne odgovornosti v vladi, bi zadostno morali rešiti v Rimu, vojaški poveljniki pa ne morejo». Prikrizna grožnja torej, ki jo je Haig podkrepil z obrazložitvijo pomena in cilja vojaških vaj, NATO je, da morajo biti vojaške sile NATO v stanju, da kar v najkrajšem času prihitijo na pomoč ogroženi državi, članici Atlantiske zveze.

Današnje «protiofenzivo» si je ogledal tudi predsednik Flata Gianni Agnelli, ki ga vidimo na sliki v pogovoru z gen. Haigom. (Telefoto ANSA).

Da bi čim manj ljudi

(Nadaljevanje s 4. strani)
Dostaj je malostevilna skupina profesorjev in dijakov montirala pet lesenjač, za drugih pet pa so pripravili sestavne dele. Vendar jim gre dobro prepočasi od rok. «Manjkalo nam ljudje — toži Križetič — zlasti specializirani delavci, ki bi sukali klavirno in žago bolj spretno kot mi.»

Ta problem, ki je skupen vsem prizadetim krajem, bo verjetno težko rešljiv, vendar pa je eno od možnih poti, ki seveda ne predstavljajo idealne rešitve, a pomeni korak naprej, nakazal sindikat slovenske šole. V nedeljo, jutri bo prišlo v Špetar dvajset profesorjev in dijakov, da bi pomagali pri montiranju barak in pri pripravi sestavnih delov.

Lesenjače — v načrtu jih imajo kakih 50 — bodo razdelili po najbolj prizadetih vaseh. Pomislili pa so, kako jih bodo izkoristili, ko bo izredno stanje mimo. «To je še zelo daleč — pravi Križetič — vendar pa mislimo, da jih bomo uporabili predvsem kot družbene objekte za naše prireditve. Za «Mlado brezbo», za šod na Mataj-porju in podobno. Pri tem bomo izkoristili osnovno lastnost naših hišic, da so hitro sestavljene in razstavljene. Pomislili pa smo tudi na neke vrste turistična naselja.»

Velike težave, s katerimi se ljudje prizadeti krajev soočajo, niso ubile v njih iznajdljivosti in volje do dela. Zlasti v krajih, ki niso bili popolnoma porušeni, plamen življenja še močno palopla, na dlani pa je, da ljudje ne bodo vztrajali v nedolged, če jim pristojni ne deželni in državni organi ne bodo priskočili na pomoč ter odpravili vsaj birokratske in organizacijske zapletitjaje, ki so eden od glavnih razlogov, da obilne štirimesečne potrese delo za obnovu tako hudo ranjene Furlanije in Beneške Slovenije še ni steklo in da so ljudje, ki se niso izselili v Gracze, Lignano in druga območja letovišča, večinoma še brez varne in tople strehe.